

**Rozmowa z ministrem
Grzegorzem Pudą**
str. 4–7

**Europejska
młodzież 2021**
str. 8–11

**Ukraina
w ogniu**
str. 40–43

w Centrum

Magazyn Projektów Europejskich

ISSN 2545-1383 **Nr 1/2022**

Słowo wstępne
str. 3

WYWIAD

Nowa perspektywa finansowa na lata 2021-2027
str. 4-7

MŁODZIEŻ

Solidarna Unia Europejska
str. 8-11

Europejska Stolica Młodzieży
str. 12-17

Nauka przez pracę
str. 18-19

Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki dla młodych
str. 20-21

ERASMUS

Dotacje na edukację
str. 22-23

Zagraniczne praktyki zawodowe
str. 24-25

Młodzi przedsiębiorcy się uczą
str. 26-27

POLSKA WSCHODNIA

Startup, czyli z odwagą w przyszłość
str. 28-29

INTELIGENTNY ROZWÓJ

Miliony na projekty badawcze naukowców
str. 30-33

HORYZONT EUROPA

Z myślą o przyszłości europejskiej młodzieży
str. 34-37

WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ

Odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej
str. 38-39

WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

Ukraina w ogniu – przerwane dzieciństwo i młodość
str. 40-43

Młodzi na polsko-saksońskim pograniczu
str. 44-45

Czas na dialog z młodzieżą
str. 46-47

Innowacje w szkołach
str. 48-49

fot. CPE

Szanowni Państwo,

na naszych oczach dzieje się chyba największa tragedia w Europie od czasu wybuchu II wojny światowej. Wydarzenia rozgrywające się na terytorium Ukrainy doprowadziły do nieszczęścia wielu ludzi – naszych sąsiadów. Jesteśmy pełni podziwu dla odwagi i poświęcenia narodu ukraińskiego, który – jak kiedyś Polska – broni dzielnie swojego kraju, swoich wartości, prawa do wolności. Przeżywamy kryzys humanitarny, w którym promykiem nadziei jest zachowanie polskiego społeczeństwa, gotowego przyjąć setki tysięcy uchodźców pod swoją opiekę.

Z Centrum Projektów Europejskich wyjechał już pierwszy transport z pomocą rzeczową dla Ukrainy. Będziemy stale monitorować potrzeby i organizować kolejne dostawy, a także przyjmować pod dach uchodźców z Ukrainy. Dziękuję wszystkim, którzy niosą pomoc w jakiegokolwiek formie. Jesteśmy blisko związani z Ukrainą nie tylko poprzez finansowane projekty w sześciu obwodach, ale przede wszystkim dlatego, że są tam nasi przyjaciele i znajomi, którzy należą do europejskiej, transgranicznej społeczności.

Pierwsze w tym roku wydanie kwartalnika planowane było jeszcze przed inwazją Rosji na Ukrainę. W związku z ogłoszeniem przez Unię Europejską roku 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży chcieliśmy opisać w nim fundusze i inicjatywy dedykowane młodemu pokoleniu. Zapraszam do lektury wywiadu z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej. Pokazujemy narzędzia oraz programy, dzięki którym młodzież może rozwijać swoje zdolności, zdobywać nowe kwalifikacje czy poznawać nowe kraje. Nie może zatem zabraknąć ERASMUSA, HORYZONTU EUROPA dla młodych naukowców czy porad dla młodych przedsiębiorców. Młodzież jest coraz bardziej świadoma wyzwań współczesnego świata, powinna mieć ważny i słyszalny głos w publicznych debatach, jest wrażliwa na zło oraz niesprawiedliwość. Młodzi ludzie są nadzieją na lepszą przyszłość. Dziś widzimy, jakim darem jest pokój, chociażby to, że możemy obudzić się we własnym łóżku i wyjść do szkoły.

DR LESZEK BULLER
dyrektor Centrum Projektów Europejskich

Rozmowa z Grzegorzem Pudą, Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej

fol. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Nowa perspektywa finansowa na lata 2021–2027

Rada Ministrów przyjęła projekt nowej Ustawy wdrożeniowej. Jakie najważniejsze kwestie reguluje ten dokument i kiedy wejdą w życie nowe przepisy?

Rząd przyjął na początku lutego projekt ustawy o zasadach realizacji zadań ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, czyli tzw. ustawę wdrożeniową. Dokument ten jest bardzo ważny odnośnie do Funduszy Europejskich dla Polski w najbliższych latach. Określa rozwiązania z zakresu zarządzania programami polityki spójności i przepisy, które służą realizacji Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Opracowaliśmy przepisy projektu tej ustawy w oparciu o 5 nowych rozporządzeń unijnych dotyczących polityki spójności.

Projekt ustawy doprecyzowuje przepisy, tam gdzie przepisy unijne są nieprecyzyjne lub nie wystarczają z punktu widzenia prawa krajowego. Można powiedzieć, że zapewniamy pewność prawną, np. w zakresie definiowania nieprawidłowości, systemu korekt czy kontroli. Wskazujemy też przepisy szczegółowe z zakresu zarządzania

programami na poziomie krajowym i regionalnym, wydawania wytycznych, a także działania Komitetów Monitorujących.

Ponadto przewidujemy uproszczenia w systemie wyboru projektów, rozliczeń z beneficjentami oraz zmiany ustawy o finansach publicznych. Wszystkie te przepisy mają ułatwić korzystanie z Funduszy Europejskich w Polsce. Przepisy w zakresie KPO określają m.in.:

- zadania związane z koordynacją realizacji KPO, które wykonuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego,
- szczegółowy zakres zadań instytucji odpowiedzialnej za realizację reformy oraz instytucji, która odpowiada za realizację inwestycji,
- zadania, skład i tryb powoływania członków Komitetu Monitorującego,
- sposób finansowania KPO,
- tryb kontroli realizacji reformy/inwestycji.

Sejm pracuje już nad projektem, a ostateczny termin wejścia w życie ustawy zależy od przebiegu prac w parlamencie.

Sektor transportu w Polsce w perspektywie finansowej 2014-2020 uzyskał ogromne wsparcie w ramach środków dostępnych w Instrumencie „Łącząc Europę” (CEF). Jakiego rodzaju projekty otrzymały dofinansowanie?

Budżet CEF w latach 2014-2020 wynosił ponad 30 mld euro, w tym 24 mld euro dla sektora transportu. Polscy beneficjenci łącznie uzyskali dofinansowanie dla 67 projektów w wysokości 4,3 mld euro. Całkowita wartość tych przedsięwzięć to ponad 6 mld euro. Wynika z tego, że około 18 proc. unijnego wsparcia w sektorze transportu przypada na inicjatywy z naszego kraju. Polska jest największym beneficjentem CEF w latach 2014-2020.

Dofinansowanie uzyskały zarówno projekty inwestycyjne, jak i studyjne, które dotyczą przygotowania dokumentacji dla przyszłych inwestycji. Jeśli chodzi o obszary tematyczne, realizowaliśmy przedsięwzięcia z następujących obszarów:

- kolejowego,
- transportu morskiego,
- systemu zarządzania ruchem lotniczym (SESAR),
- z sektora drogowego (z przewagą projektów inteligentnych systemów transportowych),
- infrastruktury paliw alternatywnych,
- transportu miejskiego.

Polska otrzymała najwyższe dofinansowanie, stając się największym odbiorcą funduszy CEF w sektorze transportu. Czy w nowej perspektywie finansowej (na lata 2021-2027) Polska może liczyć na równie wysokie wsparcie w tym zakresie?

Na mocy rozporządzenia unijnego w nowym programie CEF na lata 2021-2027 przewidujemy prawie 26 mld euro na sektor transportu. Jednocześnie koperta narodowa dla Polski – według klucza alokacji polityki spójności – wynosi 2,86 mld euro. Z jednej strony mamy gotowe do realizacji inwestycje o znacznie większej wartości niż dostępne środki. Z drugiej strony – mamy lepsze doświadczenie i jesteśmy bardziej skuteczni w ubieganiu się o fundusze.

W czerwcu odbędzie się w Katowicach 11. sesja Światowego Forum Miejskiego (WUF11). Na jakim etapie są obecnie przygotowania i co będzie motywem przewodnim tegorocznego przedsięwzięcia?

11. sesja Światowego Forum Miejskiego w Katowicach odbędzie się pod hasłem „Zmieniamy

nasze miasta dla lepszej przyszłości”. Wspólnie z UN-Habitat pracujemy nad programem Światowego Forum Miejskiego. Planujemy, aby dyskusja koncentrowała się wokół tematów dotyczących m.in.: sprawiedliwej i bardziej ekologicznej przyszłości miast, innowacji i technologii, budowania odporności miejskiej czy gospodarki miejskiej i finansów. Dodatkowo planujemy poruszyć tematykę rozwoju miast. Będziemy ją prezentować z perspektywy polskiej oraz europejskiej. W ten sposób stworzymy przestrzeń do debaty na tematy kluczowe dla Polski i Unii Europejskiej.

Nasze przygotowania do tego wydarzenia idą pełną parą. Udało nam się zaangażować w te działania zarówno instytucje rządowe, jak i samorządowców, lokalne organizacje działające na rzecz miast, środowiska akademickie, NGOs oraz środowiska zrzeszające ludzi młodych i biznes. Bardzo zależy nam, aby o przyszłości miast dyskutować w jak najszerszym gronie. Oprócz współpracy z UN Habitat nad oficjalnym programem realizujemy też szereg własnych inicjatyw – programów autorskich. Naszym partnerem jest Instytut Rozwoju Miast i Regionów, który przygotowuje ścieżkę europejską, czyli cykl paneli, gdzie będziemy prezentować z naszymi partnerami najlepsze doświadczenia i praktyki dotyczące spraw miejskich.

Warto wymienić również inicjatywę „WUF w Twoim mieście”. Polega ona na tym, że poznajemy organizatorów różnych wydarzeń w Polsce – dotyczących szeroko rozumianej tematyki miejskiej – tytuł wydarzenia towarzyszącego Światowemu Forum Miejskiemu. W ten sposób każdy – nie tylko w Katowicach – może włączyć się w przygotowania do Światowego Forum przez cały 2022 rok. Trwa też konkurs dla młodych ludzi pod hasłem: Urban_In. Miasto dla każdego, dzięki czemu pasjonaci i profesjonaliści mogą zgłaszać pomysły rozwiązań dla miast.

Jesteśmy już zaawansowani w pracach organizacyjno-logistycznych. Zakończyliśmy większość postępowań przetargowych.

Bardzo ważny jest dla nas również aspekt dostępności i włączania w forum osób z niepełnosprawnościami. Muszę podkreślić w tym miejscu znakomitą współpracę ze służbami Prezydenta Miasta Katowice – Pana Marcina Krupy, który prężnie działa – aby aktywnie włączać mieszkańców Katowic w to międzynarodowe wydarzenie.

Jakie szanse dla Polski stwarza organizacja największego i jednocześnie najważniejszego wydarzenia poświęconego polityce miejskiej?

Podczas Światowego Forum Miejskiego spotkają się decydenci, autorzy najnowocześniejszych rozwiązań w obszarze polityki miejskiej, przedstawiciele rządów, władz lokalnych i świata nauki. Zapraszamy także przedsiębiorców, działaczy społecznych, urbanistów oraz wielu innych ekspertów z całego świata. Wszyscy są zainteresowani przyszłością miast, ale przede wszystkim chcą aktywnie tworzyć tę przyszłość. Polska ma do pokazania unikalną historię miejskich transformacji, które mogą stać się inspiracją dla innych ośrodków miejskich na świecie.

Wiele miejsca poświęciliśmy ostatnio pandemii, której skutki tak boleśnie dziś odczuwamy. Jest to jedno z wyzwań, przed jakimi stoją miasta na całym świecie – również i w Polsce. By im sprostać, miasta muszą umieć sobie radzić w trudnych i nieprzewidywanych sytuacjach. W Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej pracujemy nad aktualizacją Krajowej Polityki Miejskiej 2023. Określamy w tym dokumencie konkretny cel – zrównoważoną transformację polskich miast w kierunku silnych i odpornych, które zapewniają wysoką jakość życia mieszkańców.

16 lutego odbyło się wysłuchanie publiczne odwrócone dla Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Kiedy możemy spodziewać się pierwszych naborów wniosków w ramach FEnIKS?

5 stycznia Polska wysłała do Komisji Europejskiej (KE) program FEnIKS (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027). Zgodnie z prawodawstwem unijnym Komisja Europejska zatwierdza program w terminie 5 miesięcy od dnia przedłożenia programu przez państwo członkowskie.

W I półroczu br. równolegle z negocjacjami z KE w zakresie Umowy Partnerstwa i programu FEnIKS, będziemy prowadzić również prace nad kolejnym dokumentem – Szczegółowym Opisem Priorytetów. Zawiera on informacje ważne dla potencjalnego beneficjenta. Określa m.in. na jakie typy projektów można otrzymać środki, warunki wsparcia oraz kryteria wyboru projektów.

Start konkursów będzie zależeć głównie od przebiegu negocjacji i terminów, w których Komisja Europejska zatwierdzi finalną wersję programu

FEnIKS. Jeśli nie wystąpią nieprzewidziane czynniki zewnętrzne, ogłosimy pierwsze konkursy najpóźniej w drugiej połowie tego roku.

NextGenerationEU to unijny fundusz odbudowy, który ma celu wsparcie państw członkowskich dotkniętych pandemią COVID-19. Instrument REACT-EU jest częścią NextGenerationEU i zapewnia dodatkowe środki dla programów polityki spójności na przeciwdziałanie skutkom kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Jak wysokie dofinansowanie w ramach I transzy REACT EU otrzymały regiony i na jakie wsparcie je przeznaczą?

Środki instrumentu REACT-EU są pochodną zobowiązań, które zaciągnęła Komisja Europejska w imieniu państw członkowskich na działania przeciwdziałające negatywnym skutkom pandemii COVID-19. Wpisują się również w realizację celów unijnych związanych z Europejskim Zielonym Ładem oraz transformacją cyfrową. Cały pakiet posiada roboczą nazwę Next Generation EU.

Trzeba przy tym podkreślić, że środki REACT-EU zasilają bezpośrednio programy polityki spójności w latach 2014-2020. Wydatkujemy je zgodnie z rozporządzeniami dla tej perspektywy finansowej.

Pierwsza transza instrumentu dla Polski wyniosła 1,64 mld euro. Przeznaczaliśmy te środki na wsparcie sektora ochrony zdrowia, infrastrukturę energetyczną, transformację cyfrową oraz bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw. Programy regionalne otrzymały w pierwszej transzy ponad 365 mln euro. Przeznaczyły je przede wszystkim na pomoc przedsiębiorcom oraz energetykę, zgodnie z potrzebami poszczególnych regionów.

W drugiej transzy Polska otrzymała 268 mln euro. Kierujemy je na dalsze wsparcie sektora ochrony zdrowia, transformację cyfrową, odnawialne źródła energii i termomodernizację budynków, a także transport niskoemisyjny. Regiony otrzymały z tej puli 90 mln euro – na odnawialne źródła energii i termomodernizację budynków. Łączna wartość środków z REACT-EU wynosi 455 mln euro.

Jaki harmonogram ogłaszania naborów w ramach programów realizowanych w nowej perspektywie finansowej Pan przewiduje? Czy można zakładać uruchomienie naborów w połowie obecnego roku?

Obecnie jesteśmy na etapie negocjacji z Komisją Europejską zapisów w dokumentach programowych na nową perspektywę 2021-2027 – Umowy

fot. Adobe Stock

Partnerstwa (UP) oraz programów krajowych. Jeśli chodzi o Umowę Partnerstwa, jesteśmy bardzo zaawansowani. Już złożyliśmy do Komisji Europejskiej projekt tego dokumentu. Obecnie prowadzimy formalne negocjacje jej treści. Prace nad programami na lata 2021-2027 również są zaawansowane. Wysłaliśmy formalnie do KE część programów, w tym prawie wszystkie programy krajowe. Będziemy przysyłać kolejne w najbliższych tygodniach. Komisja otrzymała od nas np. największy pod względem alokacji program – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko.

Dużo zależy teraz od tempa negocjacji, w tym od otwartości Komisji Europejskiej na nasze postulaty. Przypuszczam, że realnie uruchomimy fundusze i pierwsze konkursy do końca 2022 roku.

Wykorzystywanie technologii cyfrowych staje się nieodzownym elementem naszego życia i każdej dziedziny gospodarki. Uwidocznia to szczególnie pandemia COVID-19. Czy polskie urzędy mogą starać się o pieniądze unijne, które przeznaczyłyby na cyfryzację urzędów?

W latach 2014-2020 z unijnego programu Polska Cyfrowa przeznaczyliśmy ponad 532 mln euro na e-administrację. Objęliśmy finansowaniem nowe e-usługi publiczne oraz ulepszaliśmy inne systemy informatyczne w urzędach. Obecnie możemy już korzystać m.in. z usługi rejestrowanego e-doręczenia, które odpowiada przesyłce poleconej, a także z e-recepty czy e-skierowania.

Monitorujemy pracę oraz pobyt cudzoziemców, którzy przyjeżdżają w celach zarobkowych, a także identyfikujemy i weryfikujemy zjawiska przestępczości ubezpieczeniowej. Pracujemy nad elektronizacją procesu wymiany dokumentów pomiędzy urzędami oraz tworzymy dostęp do cyfrowych informacji i usług państwa.

Warto wspomnieć o projekcie „Cyfrowa Gmina”, który jest finansowany z Funduszy Europejskich w mechanizmie REACT-EU programu Polska Cyfrowa. Konkurs cieszył się ogromnym zainteresowaniem. Na cyfryzację urzędów na poziomie gminy trafiło ponad 621 mln zł. Granty w 100 proc. pochodzą ze środków UE.

W kolejnej perspektywie 2021-2027 będziemy dalej działać, aby poprawić jakość e-usług administracji i tworzyć nowe e-usługi. Będziemy integrować istniejące e-usługi w kompleksowe procesy oraz zapewniać bezpieczeństwo systemów informatycznych administracji.

Na ten cel w programie Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy zapisaliśmy ponad 1,1 mld euro. Planujemy, że ogłosimy pierwsze konkursy w trzecim kwartale 2022 roku. Projekty z zakresu e-administracji i e-usług publicznych będą realizować również regiony.

**Pytania opracowali konsultanci
Centralnego Punktu Informacyjnego FE
w Warszawie**

Solidarna Unia Europejska

Co oznaczało bycie młodym w 2021 roku? Czy europejska młodzież jest wyjątkowa? Jakie są jej obawy i w jaki sposób Unia Europejska może na nie zareagować? Na te pytania starali się odpowiedzieć autorzy raportu pt. „Europejska Młodzież 2021”.

Przygotowanie dokumentu zleciły Dział ds. Młodzieży oraz Dział Badania Opinii Publicznej Dyrekcji Generalnej ds. Komunikacji Parlamentu Europejskiego. Opracowanie obejmuje badania Eurobarometru przeprowadzone przez Kantar między listopadem 2019 roku a kwietniem 2021 roku oraz międzynarodowe badanie on-line Kantaru, które odbyło się między majem a czerwcem 2021 roku. Raport stworzono w związku z trwającym właśnie Europejskim Rokiem Młodzieży. Analizując wyniki badań, odpowiedzi podzielono na dwie grupy wiekowe: 16-30 lat i 31+. Daje to pełniejszy obraz poglądów młodych Europejczyków z uwzględnieniem zróżnicowania wiekowego grupy badanych.

Pokolenie Erasmusa nie widzi siebie poza UE

Odsetek odpowiedzi wśród młodych do 30 roku życia na pytanie o przywiązanie do Unii Europejskiej jest nieco wyższy niż wśród starszych (odpowiednio 62 proc. i 59 proc. pozytywnych odpowiedzi w obu grupach). Niezaprzeczalnie wskazuje to na fakt, iż młoda generacja Europejczyków popiera istnienie UE i nie widzi swojego miejsca poza nią. Znamienne, że wśród młodszych stwierdzenie, że nie czują się oni przywiązani do UE, padało rzadziej niż w starszej grupie (37 proc. vs. 39 proc.). Swobodne podróżowanie, studiowanie oraz praca w dowolnym kraju członkowskim – z tym najczęściej kojarzą młodzi Unię Europejską. Na drugim i trzecim miejscu pojawiły się wspólna waluta oraz pokój, a na dalszych – różnorodność kulturowa i demokracja.

Ciekawe, że wraz ze wzrostem wieku badanych grup częściej pojawiały się bardziej sceptyczne czy chłodne skojarzenia – wśród osób w wieku 16-30 lat 58 proc. kojarzy UE ze swobodą pracy, bez względu na kraj, a w grupie 31+ ten odsetek wynosi 49 proc. Niższe wskaźniki zanotowano też w przypadku starszych respondentów w odniesieniu do wspólnej waluty czy pokoju, a wyższe, jeśli chodzi o niewystarczającą kontrolę zewnętrznych granic. Tak odpowiedziało 21 proc.

ankietowanych wobec 14 proc. w grupie 16-30. Trzydziestoparolatkom i starsi częściej też utożsamiają UE z biurokracją (22 proc. vs. 14 proc.), marnowaniem pieniędzy (22 proc. vs. 12 proc.), a nawet utratą tożsamości kulturowej (13 proc. vs. 7 proc.). Być może różnice w podejściu obu grup wynikają z tego, że im młodszy respondenci, tym częściej są zależni finansowo od rodziców. Wkraczają dopiero w dorosłe życie. Z większą łatwością skupiają się zatem na pozytywnych aspektach UE.

Interesujące jest natomiast, że w obu grupach badawczych demokracja, przestrzeganie praw człowieka oraz praworządność pojawiły się na pierwszym miejscu w odpowiedzi na pytanie o główną zaletę UE. Odpowiedziało tak 32 proc. ankietowanych w wieku 16-30 i 31+. Starsi częściej wskazywali też na fakt, że UE jest potęgą gospodarczą, przemysłową i handlową (30 proc. vs. 28 proc.). Młodszy zwracają też uwagę na poziom życia obywateli UE, a także dobre relacje i solidarność wśród państw członkowskich. Grupa 31+ postrzega promowanie pokoju oraz demokracji poza granicami UE i ochronę socjalną w państwach członkowskich jako unijne atuty.

Kultura, gospodarka, wartości, a także historia – te elementy, zdaniem młodych, najbardziej łączą obywateli UE. Jeśli przyjrzymy się procentowemu podziałowi głosów z uwzględnieniem podziału wiekowego w odpowiedziach na inne pytania, również okaże się, że wśród starszych badanych częściej pojawiały się bardziej praktyczne czynniki, takie jak: gospodarka (26 proc. vs. 25 proc.), praworządność (21 proc. vs. 15 proc.) czy troska o środowisko (19 proc. vs. 14 proc.). Młodszy w większym stopniu wskazywali sport (20 proc. vs. 12 proc.) i edukację (19 proc. vs. 14 proc.).

Jak zapewnić Europie lepszą przyszłość?

Co zrobić, aby zapewnić Europie lepszą przyszłość? Młodzi zdecydowanie odpowiadają, że chcą, aby obywatele państw członkowskich UE

foto: Adobe Stock

cieszyli się porównywalnym standardem życia, a także silniejszą solidarnością międzynarodową oraz podobnymi standardami edukacji w każdym unijnym kraju. Ważne są też wspólna polityka zdrowotna i niezależność energetyczna. O standardzie życia najczęściej mówiono w 13 krajach, także w Polsce, gdzie odpowiedziało tak 45 proc. młodych. Najwyższy wskaźnik pojawił się w Portugalii – 58 proc. Najmniej mówiono o tym w Irlandii – 35 proc. ankietowanych. Plusuje to Polskę w środku stawki krajów, których młodzież chce podobnych warunków bytowych, jakie są w innych państwach UE. W Niemczech młodzi domagają się podobnych standardów edukacyjnych (52 proc.), na Malcie i we Francji chcą większej solidarności europejskiej (48 proc. w obu krajach), a Finowie oczekują większej niezależności energetycznej (47 proc.).

Aktualnie, zdaniem respondentów w wieku 16-30 oraz 31+, trzy najważniejsze wyzwania w krajach UE to zdrowie publiczne, sytuacja ekonomiczna i bezrobocie. Na dalszych miejscach znalazły się środowisko i zmiany klimatyczne oraz system edukacji. Kwestię zdrowia poruszano najczęściej w 13 krajach, przy czym najwyższy odsetek odpowiedzi zanotowano we Włoszech (57 proc.), a najniższy w Rumunii (32 proc.). W 7 krajach najczęściej wskazywano sytuację ekonomiczną. Najbardziej martwią się nią Grecy (52 proc.). Gospodarka mieszkaniowa spędza sen z powiek 60 proc. Luksemburczyków. Natomiast 55 proc.

Cypryjczyków uważa, że ich kraj ma problem z bezrobociem. Polaków martwi inflacja, wzrost cen i kosztów życia (41 proc.), a młodzi Szwedzi uważają, że największy problem mają z ochroną przyrody i zmianami klimatycznymi (34 proc.).

Zdaniem ankietowanych z obu grup badawczych priorytetami Parlamentu Europejskiego powinny być kwestie związane ze zdrowiem publicznym, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Grupa 31+ kładzie odrobinę większy nacisk na zdrowie (tak odpowiedziało o 6 p.p. więcej respondentów niż w młodszej grupie), a także na gospodarkę i tworzenie nowych miejsc pracy (tu różnica sięgała 2 p.p.). W przypadku młodzieży 16-30 istotniejsze niż dla starszych ankietowanych zdają się być walka ze zmianami klimatycznymi (różnica 6 p.p.), ochrona praw człowieka w UE i poza nią (różnica 4 p.p.), przyszłość Europy (różnica 2 p.p.), a także – i tu różnicę mamy największą – równość płci, kultura włączająca i różnorodność (aż 8 p.p. różnicy). Wartości, jakich powinien bronić Parlament Europejski, które pojawiały się najczęściej w odpowiedziach, to: prawa człowieka, równość płci i wolność słowa. Na czwartym miejscu znalazła się solidarność między państwami członkowskimi. Na tę wartość zwróciła też większą uwagę grupa respondentów 31+ (32 proc. vs. 44 proc.). Najwięcej młodych wskazało prawa człowieka w Holandii – 74 proc., a najmniej, bo 41 proc., w Rumunii

(ale wciąż ta wartość ma największy odsetek odpowiedzi w tym kraju). Podobnie odpowiadali młodzi Polacy (49 proc.). Luksemburczycy zwrócili uwagę na równość płci (60 proc.), a Francuzi na wolność słowa (66 proc.). W Bułgarii najistotniejsza jest natomiast solidarność między krajami członkowskimi (58 proc.).

Europejski Zielony Ład i zatrudnienie

Młodzi chcą, aby Europejski Zielony Ład był skoncentrowany na rozwoju odnawialnych źródeł energii (55 proc. vs. 51 proc.), walce z plastikiem (48 proc. vs. 48 proc.) oraz promowaniu cyrkularnej ekonomii, czyli gospodarowaniu surowcami i ich odpadami w zamkniętym obiegu (38 proc. vs. 39 proc.). W grupie 31+ ważnym tematem jest również wsparcie rolników tak, aby otrzymywali oni godne wynagrodzenie za pracę, co zapewni Europejczykom przystępną cenowo i bezpieczną żywność (36 proc. vs. 39 proc.). Jeśli chodzi o to, jak głosy respondentów rozkładały się w poszczególnych krajach, to temat odnawialnych źródeł energii najczęściej pojawiał się w Irlandii (68 proc.), a najrzadziej w Polsce (47 proc.). Słowacy najchętniej zmniejszyliby poziom używania plastiku (64 proc.), a według Finów najistotniejsza jest ekonomia cyrkularna (64 proc.).

Zarówno wyzwania, przed jakimi zdaniem młodych stoją ich rodzime państwa, jak i wskazane przez nich w raporcie priorytety działania Parlamentu Europejskiego, pokrywają się z tym, co myślą o sytuacji ekonomicznej w swoich krajach. Mianem „zły” i „raczej zły” określiło ją 66 proc. Europejczyków w wieku 16-30 lat, a aż 70 proc. w grupie 31+. Tylko 31 proc. młodszych ocenia kondycję ekonomiczną własnego kraju jako „bardzo dobrą” i „raczej dobrą”. Wśród starszych odsetek odpowiedzi wynosił 29 proc. Jednocześnie sytuację w swoim kraju w kontekście zatrudnienia źle oceniło 66 proc. młodszych ankietowanych (odpowiedzi „raczej zła” i „bardzo zła”) oraz 71 proc. starszych, przy czym starsi częściej wskazywali, że sytuacja jest „bardzo zła”. 31 proc. młodych w grupie wiekowej 16-30 lat i 27 proc. w grupie 31+ oceniło sytuację jako dobrą („bardzo dobrą” lub „raczej dobrą”).

A jak młodzi oceniają swoją osobistą sytuację w kontekście pracy? Większość w grupie 16-30 lat, ocenia ją jako dobrą. 42 proc. odpowiedziało,

że jest „raczej dobra”, a 15 proc., że „bardzo dobra”. Starsi podobnie – tam odsetek sięga 58 proc. pozytywnych odpowiedzi. Negatywnie swoją sytuację postrzega 29 proc. młodszych badanych i 27 proc. respondentów w wieku 31+.

Młodzi oceniają optymistycznie sytuację swoich gospodarstw domowych. Jako „raczej dobrą” lub „bardzo dobrą” określa ją 70 proc. młodszych i 68 proc. starszych Europejczyków. „Raczej źle” lub „bardzo źle” jest pod tym względem zdaniem 28 proc. ankietowanych z grupy 16-30 lat i 31 proc. respondentów z grupy wiekowej 31+.

Młodzi vs. koronawirus

Czy pandemia koronawirusa wpłynęła na osobiste dochody młodych? Twierdząco odpowiedziało 35 proc. młodszych ankietowanych. To o 4 p.p. więcej niż wśród ich starszych kolegów. 26 proc. respondentów w obu grupach nie dostrzega wpływu pandemii na ich sytuację finansową, a 38 proc. młodszych oraz 43 proc. starszych stwierdziło, że koronawirus nie wpłynie na ich dochody. To optymistyczne podejście w kwestii finansowej nie ma jednak przełożenia na stan emocjonalny młodzieży. Czują niepewność (47 proc. z grupy wiekowej 16-30 vs. 44 proc. wśród 30+) i frustrację (41 proc. vs. 32 proc.). Na trzecim miejscu znalazła się natomiast nadzieja (35 proc. vs. 37 proc.). W grupie 31+ częściej wskazywano też na strach (18 proc. vs. 23 proc.), natomiast młodzi czują się bardziej samotni (19 proc. vs. 15 proc.). Zdaniem

zaledwie 26 proc. młodych Europejczyków środki podjęte w celu zwalczania pandemii koronawirusa są wystarczająco łatwe lub bardzo łatwe do radzenia sobie z nimi. Aż 40 proc. badanych twierdzi, że było im trudno lub bardzo trudno przystosować się do wprowadzonych zmian. Jednocześnie 34 proc. ankietowanych ma mieszane uczucia, jeśli chodzi o skalę uciążliwości tych środków. Wśród krajów członkowskich, to Grecy najczęściej wskazywali, że obostrzenia są dla nich trudne lub bardzo trudne do zniesienia (69 proc.). Najmniej skarżyli się Finowie (ponad 11 proc.). To oni też najczęściej odpowiadali, że wystarczająco łatwo lub bardzo łatwo radzą sobie z wprowadzonymi ograniczeniami (52 proc.). Najmniej pozytywnych odpowiedzi pojawiło się w Portugalii (ponad 8 proc.). W Polsce pozytywnie odpowiedziało ponad 29 proc. badanych, a 38 proc. wskazało, że obostrzenia były dla nich trudne do zniesienia. 31 proc. miało co do nich mieszane uczucia.

Raport porusza wszystkie najważniejsze kwestie oraz wyzwania, z którymi mierzy się obecnie Europa. Pokazuje, że młodzi ludzie myślą globalnie i koncentrują się na zagadnieniach dotyczących wszystkich Europejczyków, a nie tylko poszczególnych państw. Doceniają Unię Europejską za poczucie bezpieczeństwa i możliwość wspólnego działania w celu rozwiązania wspólnych problemów. Warto wsłuchać się w głos młodego pokolenia!

ELENI KRYŃSKA

fot. Adobe Stock

Europejska Stolica Młodzieży

fot. Urząd Miasta Lublin

Lublin, jako pierwsze miasto w Polsce, otrzymał tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023. To prestiżowe wyróżnienie wskazuje, że jest on postrzegany jako miasto przyjazne młodzieży, które skutecznie wspiera i zachęca młodych ludzi do aktywności obywatelskiej.

Oprócz Lublina również inne samorządy, jak Poznań czy Gdynia, przygotowują i realizują innowacyjne przedsięwzięcia dedykowane młodzieży. Choć ani Poznań, ani Gdynia, nie otrzymały tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży (ESM), to ich inicjatywy, finansowane z Funduszy Europejskich oraz innych międzynarodowych źródeł, są opisane w aplikacjach do ESM.

Europejskie Forum Młodzieży (EFM) – niezależna, demokratyczna, młodzieżowa platforma, złożona z przedstawicieli krajowych rad młodzieży i międzynarodowych organizacji młodzieżowych z całej Europy. EFM jest reprezentantem młodzieży w Unii Europejskiej, Radzie Europy oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych. Od 2009 roku EFM przyznaje tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży. Ten prestiżowy tytuł przyznawany jest w drodze konkursu na okres roku wybranemu europejskiemu miastu.

Pierwsze inicjatywy

W Poznaniu już w 2018 roku przygotowana została „Polityka Miasta Poznania dla ludzi młodych na lata 2019-2025”. Na potrzeby tego dokumentu zrealizowano badania jakościowe oraz

ilościowe z udziałem młodzieży. „Na tej podstawie opracowaliśmy diagnozę potrzeb i oczekiwań młodych ludzi w Poznaniu” – informuje Iwona Matuszczak-Szulc, dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta w Poznaniu. „Udało nam się m.in. zdefiniować priorytetowe obszary działań oraz stworzyć propozycje konkretnych inicjatyw. Wyniki badań oraz informacje o proponowanych działaniach zostały wykorzystane w przygotowywaniu aplikacji o tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży 2022” – dodaje.

W założeniu wszystkie zaproponowane inicjatywy i projekty miały charakter wieloletni. Za cel stawiały sobie poprawę jakości życia poznańskiej młodzieży. Ponadto mogą być realizowane niezależnie od terminu i wyników konkursu na ESM.

Przeprowadzone zostały także konsultacje i warsztaty z udziałem m.in. Młodzieżowej Rady Miasta Poznania, organizacji młodzieżowych (w tym studenckich) i pozarządowych, działających na rzecz młodzieży. Na podstawie uzyskanych informacji w aplikacji uwzględniono konkretne działania, które zostały od razu przyporządkowane do instytucji odpowiedzialnych za ich ewentualną realizację. Oprócz Urzędu Miasta Poznania wśród zaangażowanych podmiotów znalazły się również miejskie jednostki organizacyjne, szkoły, uczelnie, instytucje kultury oraz firmy działające w Poznaniu.

W poznańskiej aplikacji do ESM położono nacisk na innowacje społeczne, kształtowanie postaw przedsiębiorczych, zwiększenie świadomości obywatelskiej młodzieży, integrację społeczną,

fot. Urząd Miasta Lublin

wolontariat oraz współpracę międzynarodową. Uwzględniono w niej też m.in. wnioski z realizacji projektu **“Gen-Y City – Get into the swing of the City!”** (2014-2018). Miasto Poznań było bowiem liderem międzynarodowego przedsięwzięcia, wdrażanego we współpracy z 11 miastami europejskimi i współfinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach programu URBACT III. Inicjatywa była skierowana do przedstawicieli pokolenia Y, w tym polskich i zagranicznych studentów oraz młodych przedsiębiorców. „Cel przedsięwzięcia to określenie działań, których podjęcie pozwoliłoby przedstawicielom pokolenia Y odkryć warunki dla prowadzenia własnej działalności zawodowej i aktywności społecznej” – mówi I. Matuszczak-Szulc.

Pomimo braku tytułu ESM 2022 Poznań realizuje obecnie wiele przedsięwzięć, ujętych wcześniej w aplikacji konkursowej. „Są to nowe inicjatywy albo kontynuacja podjętych wcześniej projektów” – tłumaczy I. Matuszczak-Szulc. „Przyjmujemy często modyfikację planowanych wcześniej formuł lub je rozwijamy. Większość inicjatyw realizowana jest we współpracy z instytucjami partnerskimi, takimi jak organizacje pozarządowe, szkoły, uczelnie czy instytucje kultury. Niewykluczone, że przy kolejnych edycjach konkursu ESM Poznań ponownie zgłosi swoją aplikację, na podstawie bogatych doświadczeń

i efektywnej współpracy wielu partnerów społecznych” – dodaje.

W Gdyni, i, po podjęciu decyzji o udziale w konkursie na ESM 2022, utworzono specjalny zespół, jako jednostkę pomocniczą prezydenta miasta. Przedtem jednak dokonano wnikliwej analizy wytycznych konkursowych ESM. Pierwszym wyzwaniem, jeszcze przed rozpoczęciem przygotowywania wniosku, było przekonanie całego zespołu aplikacyjnego o tym, że Gdynia zasługuje na tytuł ESM jako miasto wyznaczające standardy w zakresie angażowania młodych ludzi w procesy decyzyjne. W skład zespołu weszli m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych, działających na rzecz dzieci, młodzieży i studentów, a także stowarzyszeń tworzących szkoły liderów oraz wolontariat międzynarodowy. Istotne wsparcie na etapie przygotowania aplikacji okazały trzy instytucje – Europejskie Centrum Młodzieży, Fundacja Pomeranian Students’ Coalition oraz Stowarzyszenie “In gremio”.

W Gdyni planowane działania, cele oraz rezultaty były opracowywane podczas konsultacji i warsztatów, w których uczestniczyły indywidualne osoby w wieku 18-30 lat. Aplikacja ESM została przygotowana na podstawie analizy SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i przyszłych wyzwań).

Gdyński program ESM 2022 miał być realizowany pod nazwą **“City Lab”**. Jego przewodnią ideą było zwiększenie udziału młodzieży w procesach

fot. Urząd Miasta Lublin

współdecydowania i współzarządzania europejskimi miastami. City Lab to nazwa przestrzeni do wymiany doświadczeń, tworzenia wspólnych pomysłów oraz ich testowania. W City Lab miała odbywać się prezentacja innowacyjnych

pomysłów, rozwiązań, jak również projektów wdrażanych dla młodzieży i z młodzieżą w całej Europie. Celem było pobudzenie rozwoju lokalnej gospodarki w miastach europejskich. Ten proces mógł przynieść efekt w postaci zmniejszenia odsetka odpływu młodych ludzi do metropolii oraz zwiększenia odsetka powrotów młodych ludzi z metropolii.

fol. Urząd Miasta Lublin

City Lab był oparty na najważniejszych obszarach priorytetowych polityki miasta dotyczące młodzieży, jak demokracja i zaangażowanie w nią młodych ludzi oraz sport i kultura. Wyrazem tego były konferencja na temat udziału młodzieży w zarządzaniu nowoczesnym i inteligentnym miastem oraz stworzenie think tanku „Centrum Rozwoju Młodych”, jak również Festiwal Europejskiej Kultury Studenckiej i Młodzieżowej.

Pomimo braku tytułu ESM 2022 Gdynia – podobnie, jak Poznań – konsekwentnie realizuje działania opisane w aplikacji. Oba miasta mają szansę na zdobycie laurów w kolejnych naborach ESM tym bardziej, że mają już doświadczenie.

Lublin Europejską Stolicą Młodzieży 2023

Samorządowcy Lublina, wspierani przez organizacje pozarządowe oraz instytucje publiczne, w tym szkoły i uczelnie, intensywnie przygotowują harmonogram wydarzeń ESM 2023. Opracowują też wnioski o finansowanie ze źródeł krajowych i międzynarodowych na konkretne działania w ramach ESM.

Współpraca partnerów

Inicjatorem starań miasta Lublin i głównym partnerem w realizacji programu ESM jest organizacja młodzieżowa Fundacja Sempre a Frente. Aplikacja finałowa stanowi efekt kilkumiesięcznych prac, rozmów, wymiany inspiracji i pomysłów zespołu osób, w tym przedstawicieli instytucji oraz organizacji miejskich. Skorzystano również z doświadczenia nabytego podczas przygotowywania wniosku o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. „Posiadamy kompetencje w organizacji prestiżowych wydarzeń o charakterze całorocznym. Miasto Lublin ma za sobą wielkie jubileusze, takie jak 700-lecie miasta Lublin w 2017 roku czy 450-lecie Unii Lubelskiej w 2019 roku” – mówi B. Stepaniuk-Kuśmierzak, zastępca prezydenta miasta Lublin ds. kultury, sportu i partycypacji, pełnomocnik prezydenta ds. ESM 2023.

Nabyte wcześniej doświadczenie, nawet jeśli nie doprowadziło do pozyskania dotacji czy prestiżowego tytułu, istotnie wzbogaca kolejne próby, ukierunkowane na zdobycie funduszy lub otrzymanie wyróżnienia. Umiejętności i kompetencje zespołu opracowującego kolejny wniosek są odpowiednio większe.

Pozyskanie dodatkowych funduszy

Tytuł ESM daje prestiż, ale nie gwarantuje środków na realizację zgłoszonych inicjatyw. „Większość przedsięwzięć będzie finansowana z budżetu miasta” – informuje Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, zastępca prezydenta miasta Lublin ds. kultury, sportu i partycypacji, pełnomocnik prezydenta ds. ESM 2023. „Wykorzystamy naszą aktywność w pozyskiwaniu dodatkowych źródeł finansowania z różnych europejskich programów. Instytucje zaangażowane w realizację inicjatyw

fol. Urząd Miasta Lublin

ESM we współpracy z Urzędem Miasta Lublin przygotowują aplikacje m.in. do Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, programu Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, Kreatywna Europa oraz Erasmus Plus.

Atrakcyjny program

Wśród wielu działań, które realizowane będą w związku z uzyskaniem tytułu ESM 2023, na szczególną uwagę zasługują te, które dotyczą upowszechniania wśród młodzieży tematyki dotyczącej Unii Europejskiej. Jedną z nich jest Europejski Tydzień Młodzieży 2023, obchodzony z inicjatywy Komisji Europejskiej w pierwszym tygodniu maja. Samorząd miasta, wspólnie z organizacjami młodzieżowymi, Eurodesk oraz regionalnymi punktami programu Erasmus Plus planuje zorganizować scenę młodzieżową. Na terenie miasta powstaną też mobilne punkty informacji europejskiej. Odbędą się m.in. otwarte sesje warsztatowe w Centrum Informacji i Rozwoju Młodzieży. Kolejne przedsięwzięcie, dedykowane edukacji europejskiej, to symulacja obrad Parlamentu Europejskiego. Towarzyszyć mu będą szkolenia, dotyczące tematyki polityki europejskiej, w tym roli i znaczenia Parlamentu Europejskiego dla funkcjonowania Unii Europejskiej, w których wezmą udział młodzi ludzie.

Od edukacji do inspiracji, czyli Musical Cyrkowy

Jednym z wyjątkowo interesujących i kreatywnych wydarzeń w ramach celebrowania zdobycia przez Lublin miana Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 będzie Musical Cyrkowy. Prace nad inicjatywą dopiero się rozpoczynają. Pomysłodawczynią przedsięwzięcia jest Izabela Pastuszek, dyrektorka Akademickiego Centrum Kultury i Mediów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

Chatka Żaka (ACKiM). „Wraz z Fundacją Sztukmistrze będziemy tworzyć projekt artystyczny, który zakłada powstanie unikalnego widowiska, twórczego przez młodych ludzi z Lublina. Spektakl obejmie elementy tańca, sztuki cyrkowej i muzyki” – mówi dyrektor I. Pastuszek.

Przedsięwzięcie to jest unikalne nie tylko ze względu na planowaną formę, lecz również fakt, iż w 100 proc. będzie dziełem młodych ludzi – mieszkańców lub rezydentów Lublina w wieku od 18 do 30 lat. „Kultura i sztuka to najlepszy sposób zakomunikowania przez nich swoich potrzeb oraz podzielenia się marzeniami. A młodzi mają nam wiele do powiedzenia i przekazania o sobie, o postrzeganiu świata, o swoich problemach, ale także pomysłach, które chcieliby zrealizować” – tłumaczy dyrektor I. Pastuszek. Jak zapewnia pomysłodawczyni, inicjatywa ta stanowi rezultat wieloletniego doświadczenia Fundacji Sztukmistrze. Instytucja ta od lat realizuje w Lublinie międzynarodowe przedsięwzięcie pod nazwą Carnaval Sztukmistrzów, którego organizatorami są Miasto Lublin i instytucja miejska Warszaty Kultury. ACKiM przez ponad pół wieku działalności stało się inkubatorem wielu atrakcyjnych działań artystycznych, również teatralnych i z zakresu nowych mediów.

fot. Urząd Miasta Lublin

fot. Urząd Miasta Lublin

Musical Cyrkowy wykorzysta dotychczasowy potencjał obu instytucji, a także wykreuje nową jakość. Rolą ACKiM oraz Fundacji Sztukmistrze będzie pomoc organizacyjna oraz wsparcie merytoryczne tworzonego spektaklu. „Instruktorzy-kuratorzy mają doradzać młodym ludziom w wyborze narzędzi artystycznego przekazu: tańca, ruchu i muzyki” – zapewnia dyrektor I. Pastuszko. Obecnie przyjmowane są zgłoszenia zainteresowanych uczestnictwem w tym przedsięwzięciu. Następnie odbędą się przesłuchania. Przy wyborze młodych artystów brane będą pod uwagę zarówno ich kompetencje, jak i umiejętność pracy w wielodyscyplinarnym zespole.

Kolejny etap przygotowania spektaklu stanowi napisanie scenariusza. „To młodzi będą jego autorami oraz wykonawcami. Tworzyć go będą pod opieką doświadczonych scenarzystów, a realizować – przy współpracy ze znanymi reżyserami” – informuje dyrektor I. Pastuszko. Praca nad projektem rozpocznie się od warsztatów. Chodzi o rozpoznanie możliwości przekazu artystycznego, a potem wpisanie go w wybrany temat.

Prace nad musicaliem zakończą się pod koniec bieżącego roku, a premiera nastąpi w 2023 roku. Spektakl ma być wystawiany wielokrotnie, nie tylko w samym Lublinie. Formuła widowiska da możliwość jego prezentacji w innych polskich miastach, a także poza granicami Polski. Dyrektor I. Pastuszko rozważa możliwość złożenia aplikacji o dofinansowanie inicjatywy w jednym z konkursów programu Kreatywna Europa. „Chcielibyśmy wykorzystać możliwość współpracy z partnerami z zagranicy, a także dostępne szanse na pozyskanie dofinansowania z Funduszy Europejskich w ramach innych programów dedykowanych młodzieży, jak np. Erasmus Plus” – dodaje.

Efektywne wykorzystanie dobrych praktyk

Uzyskanie przez Lublin tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 to niewątpliwy atut w aplikowaniu o środki w międzynarodowych konkursach na projekty edukacyjne czy kulturalne. ACKiM efektywnie wykorzystuje potencjał z przedsięwzięć edukacyjnych realizowanych wcześniej przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej we współpracy z zagranicznymi partnerami. Doskonały przykład stanowi tutaj zaczerpnięta z takich projektów metoda *design thinking*, która doskonale się sprawdza w procesie zarządzania instytucją kultury. „Dzięki tej metodzie możemy lepiej poznać potrzeby dzisiejszych studentów oraz ich zainteresowania. Jednym z istotnych obszarów, którym trzeba poświęcić wiele uwagi, jest umiędzynarodowienie. Mamy wielu studentów z zagranicy, którzy chcą tworzyć i współuczestniczyć aktywnie w życiu studenckim, w tym – w życiu miasta. Zadaniem ACKiM jest wskazywanie im możliwości rozwoju poprzez inicjowanie atrakcyjnych form udziału młodych w sztuce” – mówi I. Pastuszko.

Design thinking – popularna na całym świecie metoda kreatywnego rozwiązywania problemów i szukania najlepszych odpowiedzi. Punktem wyjścia jest człowiek oraz jego potrzeby, dla którego tworzy się efektywne rozwiązania.

Źródło: <https://www.dt-institute.pl/>

fot. Urząd Miasta Lublin

Dzięki wsparciu pozyskanemu przez ACKiM z unijnego programu Kultura 2000 lubelscy studenci mogli uczestniczyć w unikalnym spektaklu, zatytułowanym „Gaspards” (pol. „Kacprzy”). Jego pomysłodawcą był młody francuski aktor i reżyser, a jednocześnie doświadczony menedżer w pozyskiwaniu środków z Funduszy Europejskich. Scenariusz oraz realizacja stanowiły efekt wielotygodniowej współpracy młodych ludzi z Francji, Polski i Rumunii. Przedsięwzięcie powstawało z udziałem mieszkańców wybranych dzielnic miast uczestniczących w przygotowaniu tego wydarzenia. Także władze samorządowe aktywnie wspierały uczestników projektu, słusznie dostrzegając w nim potencjał rozwojowy dla kolejnych atrakcyjnych inicjatyw. Polskim miastem partnerskim był Lublin, a współtwórcami widowiska – studenci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Po premierze spektaklu w miastach partnerskich był on jeszcze wielokrotnie prezentowany w innych regionach Unii Europejskiej. Ówcześni studenci są dziś znanymi animatorami kultury oraz autorami licznych inicjatyw artystycznych. Nie tylko oni zdobyli unikalne doświadczenie, bo również ich instruktorzy w toku realizacji tego pionierskiego wtedy przedsięwzięcia nauczyli się pozyskiwać fundusze unijne na międzynarodowe projekty kulturalne. Przyznany miastu Lublin tytuł Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 stanowi rezultat tego i jemu podobnych przedsięwzięć.

„Tytuł ESM 2023 to szansa na rozwój miasta i jednocześnie znaczne wyzwanie, ale przede wszystkim okazja do zaprezentowania otwartości, kompetencji oraz dotychczasowych doświadczeń. Ten fakt powoduje większą integrację miasta z Unią Europejską – poprzez kulturę, a także daje szansę zdobycia nowych kontaktów międzynarodowych. To również ważna forma edukacji i promocji poprzez sztukę, tworzoną przez młodych nie tylko dla młodych. Odbiorcami przedsięwzięć, realizowanych przez młodych artystów i edukatorów, będą bowiem nie tylko ich rówieśnicy” – zauważa I. Pastuszko.

MAGDALENA POKRZYCKA-WALCZAK

Nauka przez pracę

fot. Paulina Borowska/
EURACTIV.pl

„Chcemy dać młodym ludziom narzędzie, w postaci rzetelnego i pogłębionego podejścia do pracy, z którego skorzystają niezależnie od tego, jaką ścieżkę kariery wybiorą” – mówi Karolina Zbytneńska, redaktor naczelna EURACTIV.pl.

Dlaczego redakcja zdecydowała się na stworzenie Akademii "Young European Leaders for the Future of Europe" i na czym ona polega?

Akademia YLFE to szkoła leaderska. Szkół leaderskich jest wiele i udział w każdej jest wartościowy. Jednak zwykle chodzi w nich przede wszystkim o networking z innymi członkami danej akademii oraz o poznawanie ważnych polityków, ekspertów. Jestem absolwentką wielu podobnych programów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W naszej akademii chcieliśmy dać uczestnikom też wiedzę praktyczną na temat tego, jak działa Europa, aby mogli ją wykorzystać w pracy.

Prowadzimy EURACTIV.pl – najważniejszy w Polsce ekspercki portal informujący o polityce europejskiej i międzynarodowej. Przyjmujemy wielu praktykantów. Mamy liczne grono młodych pracowników. Często u naszych kandydatów dostrzegamy powierzchowne podejście do pracy – eksperckiej, dziennikarskiej, researchowej, więc za cel stawiamy sobie zmianę takiego nastawienia. Dobry dziennikarz musi chcieć wniknąć w temat i poznać różne punkty widzenia. Jeśli chce kogoś jakimś zagadnieniem zainteresować, to najpierw sam powinien wzbudzić w sobie ciekawość. Aby móc komuś wyjaśnić

problem, musi wcześniej sam go zgłębić i zrozumieć, a nie ma lepszego sposobu na poznanie danego tematu niż jego omówienie z człowiekiem – politykiem, ekspertem, aktywistą, osobą, której dana sytuacja dotyczy. Takie podejście wymaga poczucia odpowiedzialności. Nie bez przyczyny mówi się, że media to czwarta władza. Z tego względu istotne jest rzetelne tłumaczenie odbiorcom procesów, które wpływają na rzeczywistość. Ważne, aby umieli korzystać ze źródeł zgodnie z zasadą ograniczonego zaufania, wedle której nie ma mediów-wyroczeni, które nigdy się nie mylą. Informacje zawsze należy weryfikować.

Do programu wybrano 20 osób, które współtworzą „Konferencję w sprawie przyszłości Europy”. Jakie są ich obowiązki?

W ramach rekrutacji do programu kandydaci zostali poproszeni o napisanie artykułu. Cała redakcja zaangażowała się w sprawdzanie prac, by dokonać sprawiedliwego wyboru. Szukaliśmy rzetelności, poprawności językowej i tzw. lekkiego pióra.

Gdy już zakwalifikowaliśmy 20 autorów najlepszych tekstów, chcieliśmy, by ci mądrzy, młodzi

ludzie mogli się poznać osobiście. W związku z tym zaprosiliśmy ich wraz z Parlamentem Europejskim w Polsce na spotkanie z ekspertami – ambasadorem Janem Truszczyńskim, który wprowadzał Polskę do Unii Europejskiej oraz prof. Małgorzatą Molędą-Zdziech, wykładowcą w Szkole Głównej Handlowej, socjolożką, propagującą wiedzę o Europie. Najbardziej nam zależało jednak na tym, aby uczestnicy Akademii YLFE poznali się i zbudowali osobiste relacje, które zaprocentują w przyszłości. Spotkanie ułatwiło im późniejszą współpracę w zespole, zwłaszcza że teraz już kontaktują się w formule on-line.

Następnie uczestnicy akademii zostali podzieleni na cztery pięcioosobowe grupy. Każdej grupie przydzieliliśmy jeden temat z „Konferencji w sprawie przyszłości Europy”. Były to: (I) europejska demokracja, wartości i prawa; (II) zmiany klimatu, środowisko i zdrowie; (III) silniejsza gospodarka, sprawiedliwość społeczna; (IV) Unia Europejska w świecie i migracja.

Kolejny etap to przygotowanie przez uczestników Akademii YLFE czterech debat europejskich. W tym celu przeszli oni szkolenie z zakresu organizacji konferencji. Każda z grup ma też swojego redakcyjnego „anioła stróża”, który czuwa nad pracą uczestników. Założenie jest takie, że w każdej debacie weźmie udział co najmniej jeden europoseł, ale uczestnicy akademii mogą zaprosić więcej ekspertów i polityków do swoich dyskusji. Wymagamy przede wszystkim rzetelnej pracy, dzięki czemu powstaną profesjonalne wydarzenia, z których ich organizatorzy będą dumni. Uczestnicy akademii zajmują się

fot. Paulina Borowska/
EURACTIV.pl

każdym aspektem organizacyjnym – promocją, grafikami, moderacją, obsługą techniczną, sporządzeniem raportu z debaty itd. Dzięki temu zdobędą cenne doświadczenie.

Jakie jest Pani zdanie na temat „Konferencji w sprawie przyszłości Europy”?

„Konferencja w sprawie przyszłości Europy” to ważna inicjatywa. Głos obywateli i różnych grup społecznych Unii Europejskiej powinien być słyszalny. Na razie ten program jest jeszcze mało rozpoznawalny, ale dzięki niemu powstają inicjatywy takie jak nasza – dające przestrzeń do dyskusji, a przy tym poznawania innych ludzi oraz ich punktów widzenia. Na platformę konferencji oraz na platformę Parlamentu Europejskiego wspolnie.eu trafią rekomendacje z naszych debat. Po każdym wydarzeniu na stronie internetowej

EURACTIV.pl opublikujemy też artykuł w formie raportu, napisany przez uczestników akademii, by jak najwięcej osób mogło zapoznać się z wnioskami z debat.

Ogłaszając rok 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży, Komisja Europejska daje sygnał, że zdanie młodych jest dla niej ważne.

Aktualnie trwa dyskusja, jak sprawić, aby pomysły obywateli z „Konferencji w sprawie przyszłości Europy” miały odzwierciedlenie w realnych działaniach UE, być może w zmianach traktatowych.

ELENI KRYŃSKA

fot. Paulina Borowska/EURACTIV.pl

Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki dla młodych

fot. Adobe Stock

Stypendia indywidualne, a także programy grantowe wspierające działania dedykowane młodym ludziom to oferta dla zdolnej i kreatywnej młodzieży z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Do konkursów na granty mogą aplikować nie tylko organizacje młodzieżowe, ale także wszelkie instytucje, stowarzyszenia i fundacje, które za cel stawiają sobie wsparcie inicjatyw dla młodych ludzi.

Stypendia

Oferta stypendialna Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego jest atrakcyjna dla osób kreatywnych, uzdolnionych artystycznie i naukowo. Stypendia dla młodych naukowców to wsparcie dla studentów studiów licencjackich, magisterskich oraz pomagisterskich. O finansowanie mogą ubiegać się również badacze, reprezentujący wszystkie dziedziny nauki. Warunkiem koniecznym do spełnienia – w przypadku studentów i młodych naukowców – jest

Stypendia wyszehradzkie dla studentów i młodych naukowców przyznawane są – w zależności od poziomu studiów – na czas od 1 do maksymalnie 4 semestrów. Stypendia dla twórców i artystów mogą trwać od 4 tygodni do maksymalnie 6 miesięcy.

WAŻNE!

Rocznie wsparcie stypendialne na wyjazdy badawcze oraz rezydencje artystyczne otrzymuje około 80 artystów i stypendystów. Dodatkowo około 150 studentów korzysta z finansowania mobilności.

Granty

Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki oferuje także granty, które wspierają organizacje i społeczności lokalne z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Inicjatywy projektowe powinny dotyczyć jednego lub kilku dedykowanych obszarów. Wśród nich są: kultura, edukacja, innowacje, wartości demokratyczne, polityka publiczna, środowisko i turystyka oraz rozwój społeczny. We wszystkich wymienionych dziedzinach oczekiwane są inicjatywy wspierające młodzież.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych

Obecnie z finansowaniem Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego realizowanych jest ponad 40 inicjatyw skierowanych do młodzieży. Jedną z dobrych praktyk stanowi projekt **“The High School Business Challenge”**.

fot. Adobe Stock

zamiar prowadzenia kwerend i prac badawczych w zagranicznym ośrodku naukowym. Do wyboru jest ponad 190 instytucji szkolnictwa wyższego w Europie Środkowej i Wschodniej.

Jego pomysłodawcą oraz głównym wykonawcą jest polska organizacja pod nazwą Europejska Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości (EFRP). Podstawowy cel EFRP to wspieranie młodzieży i kształtowanie w tej grupie postaw przedsiębiorczych w ujęciu lokalnym, regionalnym oraz międzynarodowym. Chodzi także o zwiększenie powiązania nauki z praktyką gospodarczą.

Obecnie wdrażana jest druga edycja przedsięwzięcia. W projekcie biorą udział, obok EFRP, partnerzy z krajów Grupy Wyszehradzkiej: Wydział Relacji Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Pradze, Stowarzyszenie Europy Środkowej przy Uniwersytecie Corvinus w Budapeszcie oraz Parlament Studencki Uniwersytetu Ekonomicznego w Bratysławie. Właśnie odbywa się nabór młodzieży do udziału w tej inicjatywie. To największy w Europie Środkowo-Wschodniej konkurs biznesowy. Jest on skierowany do uczniów szkół średnich z Polski, Węgier, Czech i Słowacji. Składa się z czterech etapów. Podczas każdego z nich uczestnicy mierzą się z prawdziwymi wyzwaniem biznesowymi. Mają

możliwość skorzystania z grantów standardowych oraz schematów mobilnościowych. Dodatkowo stworzymy nowy program, który zainaugurujemy oficjalnie późną wiosną – mówi Marianna Neupauerová, wicedyrektor wykonawczy MFW. Jak podkreśla M. Neu-

fot. Adobe Stock

pauerová, to nie przypadek, że w Europejskim Roku Młodzieży przypada już 21. rok finansowania przez MFW szerokiego spektrum projektów, w tym tych dedykowanych młodzieży. „Wspieramy realizację turniejów sportowych, obozów młodzieżowych, ale także finansujemy szkolenia, konferencje i warsztaty poświęcone zagadnieniom istotnym dla młodych ludzi. Te aktywności są najczęściej organizowane przez organizacje młodzieżowe, szkoły, ale także różnego rodzaju kluby lub organizacje społeczne. Mamy także projekty dedykowane młodzieży, realizowane przez szkoły wyższe” – dodaje.

Zdaniem wicedyrektor MFW Europa Środkowa zawdzięcza swój dynamiczny rozwój młodym, kreatywnym ludziom, dlatego fundusz szczególnie chce wspierać te osoby: „Oferujemy również możliwości rozwoju dla młodych badaczy w Archiwum Otwartego Społeczeństwa Very i Donalda Blinken w Budapeszcie, a także w Historycznych Archiwach Unii Europejskiej we Florencji. Ponadto młodzi artyści mogą składać aplikacje na rezydencje wizualne, muzyczne, literackie oraz z zakresu sztuki scenicznej w każdym z krajów Grupy Wyszehradzkiej oraz w Nowym Jorku. Jesteśmy dumni, że wszystkie te szanse są w pełni wykorzystywane przez Czechów, Słowaków, Węgrów i Polaków, podczas gdy my pracujemy nad coraz bardziej elastycznymi i przyjaznymi procedurami administracyjnymi”.

MAGDALENA POKRZYCKA-WALCZAK

przy tym możliwość sprawdzenia i rozwinięcia swojej wiedzy. Zdobywają również cenne umiejętności, w tym z zakresu komunikacji w zespole, a także – biznesowe doświadczenie. Pierwsze trzy etapy odbywają się w poszczególnych krajach, natomiast międzynarodowy finał ma miejsce w Warszawie.

Młodzi wykorzystują możliwości

„W Europejskim Roku Młodzieży, jakim został ogłoszony rok 2022, Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki (MFW) w znacznym stopniu będzie się koncentrować na zagadnieniach dotyczących młodzieży, oferując młodym ludziom

fot. Adobe Stock

Dotacje na edukację

Na rok 2022, ogłoszony Europejskim Rokiem Młodości, przypada 35-lecie Erasmus+ – programu, który zmienił życie milionów Europejczyków. Wszystko wskazuje na to, że będzie je zmieniał nadal, bo na edukację w najbliższych latach Unia Europejska przeznaczyła miliardy euro. Z tej okazji Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji przypomina o korzyściach płynących z udziału w projektach europejskich i zachęca do składania wniosków na dofinansowanie nowych inicjatyw.

foto: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Programy zmieniające perspektywę

Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności to jedno z najbardziej efektywnych programów UE. Pierwszy powstał w latach 90. jako projekt zagranicznej wymiany studenckiej, by następnie rozwinąć się w wieloobszarową inicjatywę wspierającą międzynarodową mobilność bez względu na wiek. Erasmus+ umożliwia zdobywanie wiedzy oraz doświadczenia w różnych krajach, a jego obecna odsłona obejmuje też staże i mniej formalne inicjatywy. Program podnosi kompetencje uczniów, studentów, nauczycieli oraz pracowników organizacji pozarządowych, a w ramach wyrównywania szans włącza w swoje działania osoby o trudnej sytuacji ekonomicznej i zdrowotnej. Europejski Korpus Solidarności (EKS) również duży nacisk kładzie na wolontariat i skupia się na pomocy pokrzywdzonym, a także na działalności na rzecz środowiska i zdrowia. EKS promuje różnorodność i równy dostęp do transformacji cyfrowej i zachęca młodzież do angażowania się w procesy demokratyczne.

Efektywność wyrażona liczbami

Za obydwojema programami stoją lata doświadczeń oraz wsparcie udzielone ponad 9 milionom uczestników. Dane liczbowe najlepiej obrazują zasięg europejskich projektów edukacyjnych.

Przez pierwsze 30 lat istnienia Erasmus+ zorganizowano 1,4 mln wymian międzynarodowych. Pomoc uzyskało 4,4 mln studentów, 1,3 mln uczestników szkoleń zawodowych, 1,8 mln edukatorów i 100 tys. wolontariuszy.

W samej tylko Polsce w perspektywie 2014-2020 w programie Erasmus+:

- dofinansowano 15,5 tys. projektów;
- przeznaczono na nie 1,6 mld euro, z czego 461 mln na sektor szkolnictwa wyższego;
- udzielono wsparcia 5,5 tys. instytucji, w tym 3,8 tys. szkół, przedszkoli, ośrodków doskonalenia zawodowego dla młodzieży i dorosłych;
- zorganizowano 348 tys. mobilności, w tym 216 tys. wyjazdów kadry dydaktycznej;
- zaangażowano 7,4 tys. zagranicznych organizacji.

Młodzi przyszłością Europy

Erasmus+ oraz Europejski Korpus Solidarności będą mogły jeszcze silniej wpłynąć na rzeczywistość, bo wspólnie dofinansują działania w ramach Europejskiego Roku Młodości na kwotę prawie 190 mln euro. Jako że młodzi to przyszłość Europy, Komisja Europejska uznała ich edukację za jeden z priorytetów na 2022 rok. Unijne władze zachęcają młodych obywateli do zabierania głosu m.in. w sprawach zielonej i cyfrowej transformacji, a także deklarują wsparcie dla osób ze środowisk defaworyzowanych. Łącznie na realizację programu Erasmus+ w Europie w latach 2021-2027 przeznaczono 26,2 mld euro, a na Europejski Korpus Solidarności – 1,09 mld euro. Wraz z nową perspektywą poszerzono też ich zakres. Erasmus+ stanie się bardziej cyfrowy, innowacyjny oraz inkluzywny, a EKS postawi nacisk na europejski wymiar solidarności i rozwijanie umiejętności interpersonalnych, także przez wolontariat.

Szanse na wyciągnięcie ręki

Pytani o korzyści z udziału w projektach europejskich, ich beneficjenci wskazują wymianę doświadczeń, nową wiedzę oraz kompetencje. Zdobywane na wyjazdach studenckich, stażach, szkoleniach, spotkaniach czy warsztatach, przekładają się na konkretne korzyści merytoryczne i wizerunkowe. Dzięki Erasmus+ rośnie popularność polskich uczelni wyższych za granicą. Same uczelnie unowocześniają metody nauczania, a studenci doskonalą języki obce oraz kompetencje kulturowe. Podobnie jest w przypadku szkół, także zawodowych, które mogą zwiększyć konkurencyjność swoich absolwentów na rynku pracy. Na wsparciu w obszarze pozaformalnym zyskują organizacje pozarządowe i kluby młodzieżowe – ich członkowie uczą się w praktyce pracy w zespole i generowania pomysłów. Erasmus+ rozwija kompetencje zawodowe seniorów i osób z niepełnosprawnością, organizacjom ułatwia nawiązywanie partnerstw (np. na rzecz innowacji), a sportowcom pomaga promować zasadę fair play oraz tolerancję.

Fundusze Europejskie na edukację znajdują się w zasięgu ręki. Mogą się o nie ubiegać także mniej doświadczone instytucje. Szanse na otrzymanie grantu są duże. Wystarczy dobry pomysł i otwartość na nowe inicjatywy, by wspólnie z Erasmus+ zmieniać oblicze Europy.

Narodowa Agencja Programów

Funkcję Narodowej Agencji Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności, odpowiedzialnej za ich realizację, pełni Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). Instytucja ta została powołana do zarządzania projektami europejskimi, które łączy wspólny cel: poszerzanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji na ścieżce szeroko rozumianej edukacji. FRSE koordynuje rokrocznie tysiące projektów, dzięki którym Polacy rozwijają swoje pasje i pomagają społecznościom lokalnym. Do jej zadań należy również reprezentowanie Polski na arenie międzynarodowej, nadzorowanie budżetów, koordynacja inicjatyw informacyjnych, organizacja wydarzeń edukacyjnych.

Wszystkie niezbędne informacje o obu programach można znaleźć na stronie www.erasmusplus.org.pl.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Narodowa Agencja Programu Erasmus+
i Europejskiego Korpusu Solidarności
Aleje Jerozolimskie 142 A
02-305 Warszawa
tel. +48 22 463 10 00
e-mail: kontakt@frse.org.pl
www.frse.org.pl

TERMINY WNIOSKOWANIA

PROGRAM	AKCJA 1 (mobilności: uczniów, studentów, młodzieży, osób dorosłych uczących się i kadry edukacyjnej)	AKCJA 2 (partnerstwa: sektorowe i międzysektorowe)	AKCJE CENTRALNE (wspieranie polityki młodzieżowej UE)
Erasmus+ 5 sektorów	20.09.2022 – Wirtualne wymiany 04.10.2022 – Działanie na rzecz włączenia – DiscoverEU 19.10.2022 – Wnioski o akredytację Erasmus+	22.03.2022 – Uniwersytety europejskie 23.03.2022 – Partnerstwa współpracy, partnerstwa na małą skalę 31.03.2022 – Budowanie potencjału w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego i młodzieży 07.04.2022 – Budowanie potencjału w dziedzinach związanych z młodzieżą 07.09.2022 – Centra doskonalenia zawodowego, akademie nauczycielskie Erasmus+ 4.10.2022 – Partnerstwa na małą skalę	1.03.2022 – Akcje Jean Monnet 15.03.2022 – Forward-looking projects 15.09.2022 – Sojusze dla innowacji
Erasmus+ Sport		23.03.2022 – Partnerstwa na małą skalę, niekomercyjne, europejskie imprezy sportowe 7.04.2022 – Budowanie potencjału w dziedzinie sportu	

Zagraniczne praktyki zawodowe

fot. Adobe Stock

Europejski rozwój młodzieży

Koncepcja uczestnictwa młodych ludzi w życiu społecznym bardzo szybko się rozwija – szczególnie w obywatelskiej organizacji społeczeństwa. Unia Europejska wspiera przedsięwzięcia, pomagające młodym ludziom odkrywać ich potencjał. Projekty opisane w tym artykule umożliwiły uczniom zdobycie praktycznej wiedzy i umiejętności w nowym środowisku zawodowym. Obejmowały one przeprowadzenie praktyk w ciekawych, europejskich miastach w ramach programu Erasmus+. Doświadczenie to poszerzyło horyzonty jego uczestników i stanowiło okazję do nawiązania cennych kontaktów.

Wielka Brytania zaprasza!

Pierwsze przedsięwzięcie pn. „**Praktyki zagraniczne szansą na rozwój kompetencji zawodowych**” było realizowane przez Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości od kwietnia do października 2014 roku w partnerstwie z Centrum Kształcenia Zawodowego

i Ustawicznego w Szydłowcu oraz Tellus Group Ltd. w Plymouth w Wielkiej Brytanii w ramach programu Erasmus+.

Projekt umożliwił 10 uczniom klasy zawodowej o kierunku stolarskim odbycie praktyk zawodowych w centrum szkoleniowym Norpro Training Ltd., które szkoli stolarzy, sztukników i mechaników silników jachtowych. Inicjatywa ta, której budżet wynosił ponad 138 tys. zł, była całkowicie finansowana z Funduszy Europejskich. Wydatki obejmowały: koszty podróży do Anglii wraz z transportem lokalnym, zakwaterowanie, całodzienne wyżywienie, ubezpieczenie, kieszonkowe dla uczniów. Ponadto, zanim młodzież wyjechała na praktyki, uczestniczyła w szkole w bezpłatnych, 60-godzinnych zajęciach z języka angielskiego, przedsiębiorczości oraz przygotowania kulturowego.

Polscy uczniowie byli gośćmi brytyjskich rodzin, dzięki czemu doskonalili swoje umiejętności językowe. Zajęcia mieli w Specjalistycznym Centrum Skills Group (partner edukacyjny firmy Tellus),

gdzie nabywali dodatkowe kompetencje zawodowe w zakresie stolarstwa budowlanego. Poznali nowe rozwiązania technologiczne w tej dziedzinie. Doskonale poradzili sobie z angielskim systemem łączenia elementów – legarów podłogowych i belek stropowych. Konstruowali ramy okienne, drzwiowe i dachy. W czasie wolnym spotykali się z innymi uczestnikami podobnych projektów oraz poznawali turystyczne atrakcje Plymouth.

Witamy w Lizbonie

Interesującą inicjatywą o podobnym charakterze, którą również wdrażało Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, był projekt „Europejskie praktyki szansą na sukces zawodowy”, realizowany w ramach programu Erasmus+. Budżet projektu wyniósł prawie 644 tys. zł. Przedsięwzięcie umożliwiło polskim uczniom wyjazd do Lizbony w Portugalii. Przyszli technicy żywienia odbyli praktyki w tamtejszych renomowanych hotelach i restauracjach, stolarze – w profesjonalnych zakładach stolarskich, a informatycy – w Centrum Kształcenia Zawodowego w Elektronice, Energetyce, Telekomunikacji i Technologiach Informatycznych (CINEL). W czasie wolnym młodzież uczestniczyła w wycieczkach turystyczno-krajoznawczych. Wydatki projektu obejmowały: koszty podróży uczestników do Portugalii wraz z transportem lokalnym, zakwaterowanie, całodzienne wyżywienie, ubezpieczenie i kieszonkowe dla uczniów. Przed wyjazdem na praktyki uczniowie wzięli udział w zajęciach językowych, pedagogicznych oraz kulturowych.

Ponadnarodowy wymiar

Udział w zagranicznych praktykach zawodowych niesie ze sobą dla uczniów liczne korzyści:

- ułatwiają one absolwentom poszukiwanie pracy,
- umożliwiają zdobycie cennego doświadczenia w międzynarodowym środowisku,
- rozwijają umiejętności językowe,
- umożliwiają nawiązanie nowych kontaktów, które mogą okazać się pomocne w przyszłości w znalezieniu pracy, gdyż praktyki zagraniczne stanowią istotny element w CV i pozwalają wyróżnić się na rynku pracy.

W trakcie odbywania praktyk młodzież poznała procedury i standardy obowiązujące na zachodnioeuropejskim rynku pracy oraz udoskonaliła swoje umiejętności językowe. Uczniowie mieli okazję poznać kulturę i obyczaje innych krajów,

a także mogli skonfrontować posiadaną wiedzę teoretyczną z zakresu swojego profilu zawodowego z praktyką. Dzięki pobytowi oraz pracy za granicą uczestnicy projektów zapoznali się z odmienną kulturą, zwyczajami, upodobaniami i mentalnością, dzięki czemu otrzymali wielką lekcję tolerancji.

Zagraniczna mobilność zawodowa jest ważnym doświadczeniem w życiu młodych ludzi – takim, które często ma istotny wpływ na ich dalsze losy, a niekiedy determinuje ich ścieżki rozwoju zawodowego.

ANNA KORZENIOWSKA

**Krajowe Stowarzyszenie Wspierania
Przedsiębiorczości**

ul. Stanisława Staszica 2A, 26-200 Końskie

tel. +48 41 375 14 55, 41 260 46 21

faks: 41 375 14 56

e-mail: kswp@kswp.org.pl

Młodzi przedsiębiorcy się uczą

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości – jako jeden z czterech działających w Polsce punktów kontaktowych – od 2012 roku uczestniczy w realizacji programu Erasmus dla młodych przedsiębiorców, dzięki któremu liczni przedsiębiorcy z całej Polski wyjechali za granicę, by od doświadczonych kolegów nauczyć się, jak założyć i prowadzić firmę. Skorzystać z programu może każda osoba stawiająca pierwsze kroki w biznesie. Wnioski należy składać już teraz.

fot. Adobe Stock

Erasmus dla młodych przedsiębiorców to program, dzięki któremu młodzi przedsiębiorcy (niekoniecznie młodzi wiekiem, o czym dalej jest mowa) mają okazję wyjechać na kilka miesięcy za granicę, aby pozyskać cenną wiedzę od bardziej doświadczonych właścicieli firm. Podobnie jak w przypadku znanego wszystkim Erasmusa dla studentów uczestnicy programu mają okazję nie tylko się czegoś nauczyć, ale również poznać inny kraj, kulturę oraz doszlifować język obcy.

Koszty pobytu młodego przedsiębiorcy pokrywa w znaczącej większości Komisja Europejska, wypłacając kilkaset euro miesięcznej diety. Można ją przeznaczyć np. na pokrycie kosztów mieszkania oraz wyżywienia, a jej wysokość zależy od tego, w jakim kraju docelowym przebywa uczestnik programu. Właściciel firmy, który przekazuje wiedzę mniej doświadczonemu przedsiębiorcy, przyjmuje go nieodpłatnie.

Młody przedsiębiorca, czyli kto?

Warto podkreślić, że możliwość udziału w programie ma nie tylko przedsiębiorca młody wiekiem, ale też każda inna osoba – również dojrzała wiekiem – która swój biznes prowadzi nie dłużej niż 3 lata. To także szansa na wyjazd i zdobycie nowych doświadczeń dla tych, którzy dopiero planują założyć firmę.

Warunki, jakie należy spełnić, aby się dostać do programu Erasmus dla młodych przedsiębiorców:

- prowadzić firmę krócej niż 3 lata lub dopiero planować jej założenie,
- posiadać zezwolenie na pobyt stały w jednym z państw uczestniczących w programie,
- mieć konkretny projekt lub pomysł na firmę, przedstawiony w formie biznes-planu,
- wykazywać motywację i chęć do współpracy podczas pobytu u doświadczonego przedsiębiorcy z innego państwa uczestniczącego w programie,
- być gotowym do pracy na rzecz rozwoju firmy przedsiębiorcy przyjmującego poprzez udostępnianie swoich umiejętności i kompetencji,
- wykazywać gotowość do poniesienia części kosztów związanych z pobytem za granicą, które nie są objęte finansowaniem w ramach programu.

W tym miejscu warto wskazać także wymogi formalne dla przedsiębiorców z Polski, którzy chcieliby przyjąć młodego przedsiębiorcę z innego kraju. Taka osoba ma prowadzić małe lub średnie przedsiębiorstwo co najmniej 3 lata, ale nie musi być jego właścicielem – wystarczy, że będzie np. członkiem zarządu. Powinna być także

otwarta na dzielenie się swoją wiedzą i doświadczeniem z przedsiębiorcą stawiającym pierwsze kroki w biznesie.

Jak ubiegać się o wsparcie?

Młodzi i doświadczeni przedsiębiorcy, którzy są chętni do wzięcia udziału w programie, powinni wypełnić wniosek w generatorze wniosków,

błędów. Nawiązują też relacje biznesowe oraz towarzyskie ze swoimi zagranicznymi kolegami i koleżankami. Niektórzy z uczestników wracają do Polski i tu prowadzą działalność. Są jednak przypadki, że młodzi przedsiębiorcy z Erasmusu otwierają biznesy za granicą. Udział w Erasmusie jest dla nich również znakomitą okazją do tego, by poznać zarówno język kraju gospodarza, jak i jego kulturę.

Krok po kroku: Erasmus dla młodych przedsiębiorców

1. Przygotuj dokumenty aplikacyjne: CV, list motywacyjny oraz – jeśli jesteś początkującym przedsiębiorcą – biznesplan.
2. Zarejestruj się, wypełniając internetowy formularz, prześlij CV oraz – ewentualnie – biznesplan.
3. Nawiąż kontakt z zagranicznym przedsiębiorcą:
 - a) zgłoś lokalnemu punktowi kontaktowemu przedsiębiorcę, z którym masz już kontakt lub
 - b) znajdź przedsiębiorcę w internetowym katalogu, korzystając z pomocy lokalnego punktu kontaktowego.
4. Ustal z przedsiębiorcą szczegóły dotyczące pracy i nauki (tj. daty, cele i działania wymiany), a następnie poinformuj o ustaleniach lokalny punkt kontaktowy.
5. Podpisz „Zobowiązanie na rzecz jakości” – dokument ten podpisują (cyfrowo) wszystkie strony zaangażowane w partnerstwo, a początkujący przedsiębiorca zawiera też umowę finansowania z lokalnym punktem kontaktowym.
6. Weź udział w wymianie – trwa ona od 1 do 6 miesięcy z możliwością dzielenia pobytu na min. tygodniowe wizyty (pod warunkiem, że wszystkie odbędą się w okresie nieprzekraczającym 12 miesięcy).
7. Jeśli jesteś początkującym przedsiębiorcą, odbierz w ratach wsparcie finansowe, zgodnie z warunkami umowy zawartej z lokalnym punktem kontaktowym.

dostępnym na stronie www.erasmus-entrepreneurs.eu i dołączyć swoje CV w języku angielskim, a także – w przypadku początkującego przedsiębiorcy – biznesplan swojego przedsięwzięcia.

Na tej samej stronie znajduje się generator wniosków i lista punktów kontaktowych (na terenie Polski działają cztery), gdzie można uzyskać informacje o warunkach udziału w programie zarówno w roli młodego, jak i doświadczonego przedsiębiorcy.

Ponad 92 młodych przedsiębiorców

W latach 2021-2018 za pośrednictwem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w programie wzięło udział 30 młodych przedsiębiorców. Od 2019 roku było ich 62. Nie dziwi, że zainteresowanie programem rośnie, bo udział w nim to szansa na zdobycie umiejętności biznesowych pod okiem doświadczonego przedsiębiorcy – mentora z zagranicy.

Młodzi przedsiębiorcy zdobywają niezbędną wiedzę i know-how w zakresie zarządzania firmą, dzięki czemu na starcie popełniają mniej

KOMENTARZ:

MIKOŁAJ RÓŻYCKI,
zastępca prezesa Polskiej Agencji Rozwoju
Przedsiębiorczości

Udział w programie Erasmus to doskonała okazja dla młodych przedsiębiorców do poszerzenia horyzontów, zebrania doświadczenia i spojrzenia na swój biznes z innej perspektywy. Udział w projekcie daje również możliwość walidacji biznesplanu przez doświadczonego przedsiębiorcę. Program sprawdza się doskonale w przypadku osób działających w branżach kreatywnych, gdzie ważny jest nie tylko dobry warsztat związany z pracą twórczą i znajomość narzędzi cyfrowych, ale również należy posiadać umiejętności miękkie, niezbędne do pracy z klientami. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości od lat z sukcesem wdraża program Erasmus dla młodych przedsiębiorców i mamy nadzieję, że wiedza zdobyta podczas współpracy z zagranicznymi partnerami przełoży się na powstanie nowych i ciekawych firm w Polsce. Więcej informacji o programie znajduje się na stronie www.erasmus-entrepreneurs.eu.

DOMINIK KRZYSZTOFOWICZ

Startup, czyli z odwagą w przyszłość

Startupy kojarzą się nam z młodością, innowacyjnością oraz nowymi technologiami. Czy rzeczywiście tak jest? W Polsce startupy są tworzone przez ludzi w stosunkowo młodym wieku. Taki obraz wyłania się z corocznego badania startupów prowadzonego przez Fundację Startup Poland, która w raporcie za rok 2020 wskazuje, że aż 46 proc. założycieli startupów w Polsce to osoby w wieku 30-40 lat, a 28 proc. ma 20-30 lat. Tylko 5 proc. osób jest w wieku 50+. Aż 53 proc.

fot. Fundacja "OIC Poland"

właścicieli startupów deklaruje, że to ich pierwsza tego typu działalność. Polska scena startupowa jest zatem dosyć młoda i na razie dysponuje niewielkim doświadczeniem w tego rodzaju działalności. Zupełnie inaczej jest w USA, czyli kolebce startupów, gdzie są one tworzone przez osoby dojrzałe – w wieku powyżej 50 lat. Ich odsetek to aż 51 proc. zakładających startupy i przeważnie są to osoby mające za sobą kilka prób biznesowych (dane z raportu "The Demographics of Innovation in the United States", 2016). Czy zatem powinniśmy czekać do pięćdziesiątki, aby otworzyć wymarzoną firmę? Oczywiście, że nie. Filip Budny, jeden z założycieli startupu MAGLY, który tworzy interaktywną grę edukacyjną umiejscowioną w rzeczywistości, podkreśla, że doświadczenie zawodowe, tj. zdobyte w miejscu pracy, nie jest wcale priorytetem. Kluczowe jest jednak posiadanie ogromnego doświadczenia na rynku, na którym powstający startup ma działać, bo to pozwala na dużo szerszą perspektywę rozwojową oraz przede wszystkim na minimalizację liczby popełnianych błędów.

Jaki wiek jest odpowiedni na założenie startupu? Każdy! Jeżeli dostrzegasz rzeczywisty problem, lukę, potrzebę i znasz bardzo dobrze rynek, to niezależnie od wieku warto swój pomysł

zrealizować. Podobnie twierdzi Jeremi Zgierski ze startupu Previlly, w którym prace koncentrują się na innowacyjnym produkcie, jakim jest prewencyjny plaster przeciwoleżynowy. „Metryka nie ma tu znaczenia. To pierwszy startup buduje doświadczenie zawodowe, a nie odwrotnie. Ważne jest dobre opracowanie pomysłu, konsekwencja oraz wiara w powodzenie misji, której się podejmujemy. Jeśli wiemy, że jest potrzeba konsumencka, a my potrafimy dostarczyć praktyczne rozwiązanie, aby ją zaspokoić, to zdecydowanie warto zaangażować się w projekt bez względu na wiek” – mówi.

Skoro wiek nie ma znaczenia, to co jest potrzebne, żeby stworzyć startup, który będzie odnosił sukcesy? Kluczowe czynniki sukcesu startupu to:

- *timing*, czyli start z produktem w odpowiednim czasie,
- kompetentny zespół,
- dobry pomysł,
- właściwy model biznesowy,
- kapitał (Gross, 2015).

Aby rozpocząć, musisz mieć pomysł odpowiadający na realne potrzeby klientów w odpowiednim czasie oraz zespół fachowców. Jeśli to wszystko

fot. Fundacja "OIC Poland"

masz, to możesz zacząć myśleć o startupie. Po wiedzy w zakresie tworzenia modelu biznesowego oraz pieniądze warto udać się do instytucji, która może w tym pomóc.

Przykładem inicjatywy działającej z sukcesem na rzecz pomysłodawców startupów jest projekt „Platforma Startowa – Unicorn Hub”, finansowany z Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020. Efektem procesu inkubacji będą co najmniej 184 startupy,

fot. Krakowski Park
 Technologiczny

które zostaną przygotowane do rozpoczęcia działalności rynkowej. Przedsięwzięcie jest realizowane przez konsorcjum, którego liderem jest Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" w Lublinie.

Na jakie wsparcie mogą tutaj liczyć pomysłodawcy? Na początek wystarczy tylko pomysł i zespół, który powinien być zgłoszony na prostym formularzu. Pomysł ten zostanie oceniony przez ekspertów. Jeśli weryfikacja przebiegnie pomyślnie, to pomysłodawca zostaje zaproszony do inkubacji. Korzysta wtedy z pomocy ekspertów "Unicorn Hub" w zakresie opracowania strategii marketingowej i branding, przygotowania modelu finansowego, a także zabezpieczenia własności intelektualnej. Specjaliści zbadają konkurencję i przeprowadzą pełną analizę rynku wraz z segmentacją klientów, a także przygotowują pomysłodawcę do pozyskania finansowania.

Etapy inkubacji:

- sformalizowanie działań, co oznacza, że startup otrzymuje osobowość prawną w postaci spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub prostej spółki akcyjnej,
- przydzielenie przestrzeni do pracy,
- zapewnienie obsługi księgowej,
- obsługa prawna,
- praca nad pomysłem przy wsparciu zespołu profesjonalistów i praktyków biznesu w celu stworzenia pełnego modelu biznesowego oraz pierwszej wersji produktu, tj. tzw. MVP, czyli *Minimum Viable Product* (produkt o minimalnej funkcjonalności).

Zdecydowaną zaletą programu jest to, że otwiera on drogę do pozyskania dofinansowania z Unii Europejskiej w wysokości do 1 mln zł.

W ramach inkubacji pomysłodawcy są również przygotowywani do rozmów z potencjalnymi inwestorami. Takie spotkania również są inicjowane. „Na pewnych etapach rozwoju startupu

jest potrzebny kapitał, by przyspieszyć lub nawet umożliwić jego dalszy wzrost. Być może powstała już odpowiednia technologia, stworzona przez zmotywowany zespół ludzi, jednak zdobyte na początku fundusze powoli się wyczerpują, a klienci nie przynoszą jeszcze na tyle dużych zysków, aby przychody pokryły dalsze prace rozwojowe” – mówi Marcin Bielówka, partner zarządzający funduszu INNOventure. Wtedy należy poszukać inwestora. Najczęściej jest nim fundusz venture capital, czyli specyficzna forma finansowania rozwoju dobrze rokującej na przyszłość firmy.

Pytania, na które właściciel startupu powinien móc odpowiedzieć twierdząco, zanim spotka się z potencjalnym inwestorem:

- 1) Czy wartość firmy za 7-10 lat, gdy inwestor będzie chciał realizować swoje zyski, będzie kilkadziesiąt razy większa niż teraz?
- 2) Czy startup stanowi okazję rynkową?

„Jeśli chcesz stworzyć Unicorna, od czegoś trzeba zacząć, a najlepiej od dobrego nastawienia!” – twierdzi Aleksandra Owczarek ze startupu INVESTMENT PORT, który stworzył Binderless – platformę online, digitalizującą obieg dokumentów i usprawniającą decyzyjność na inwestycjach budowlanych.

„Na początku nie chodzi o miliony, ale o wiedzę, którą będzie można wykorzystać w przyszłości. Ta wiedza jest m.in. w Platformie Startowej Unicorn Hub” – dodaje Bartłomiej Adamczyk ze startupu BOSST.

Projekt „Platforma Startowa – Unicorn Hub” umożliwia przekształcenie pomysłu w realny biznes w bezpiecznych warunkach, ze wsparciem ekspertów oraz bez zbędnego ryzyka. Należy tylko zainwestować swój czas.

JACEK KORZENIAK
 koordynator projektu „Platforma Startowa – Unicorn Hub”

Miliony na projekty badawcze naukowców

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej od lat oferuje naukowcom programy, m.in. finansowane z Funduszy Europejskich, które wspierają prowadzone przez nich prace badawcze. W perspektywie 2014-2020 wielu polskich i zagranicznych naukowców prowadzących w Polsce badania uzyskało wielomilionowe granty.

fol. Adobe Stock

W mijającej perspektywie unijnej 2014-2020 (dla przypomnienia: zgodnie z zasadą n+3 projekty w ramach tej perspektywy trwają de facto do 2023 roku) wiele środków finansowych skierowanych było na wspieranie nauki, badań i rozwoju. Na dofinansowanie mogli liczyć również młodzi naukowcy. W ramach działania 4.4. „Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R” Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 Fundacja na rzecz Nauki Polskiej realizuje kilka programów wspierających ich m.in. grantami, przy czym niektóre z nich sięgnęły kwoty kilku milionów złotych. W tym działaniu fundacja wdraża (niektóre projekty wciąż trwają) m.in. programy: TEAM, TEAM-TECH, FIRST TEAM, HOMING, POWROTY oraz TEAM-NET. Inicjatywy w tych programach mogą być realizowane do 31 grudnia 2023 roku. Poniżej znajduje się informacja o celach i warunkach udziału w tych programach oraz o kilku grantobiorcach.

TEAM

W ramach programu TEAM uczeni z całego świata otrzymali granty w wysokości do 3,5 mln zł, przeznaczone na projekty zespołowe w najbardziej innowacyjnych obszarach, prowadzone w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w Polsce.

„W tym programie mamy dwa najważniejsze cele. Pierwszym z nich jest inwestowanie w ludzi. Chcielibyśmy, aby doskonale wyposażone laboratoria, jakie w ostatnich latach powstały w naszym kraju, wypełniły się świetnymi naukowcami z Polski i zagranicy, którzy będą realizować badania,

stanowiące odpowiedź na wyzwania współczesności. Drugi nasz cel to powiązanie nauki z gospodarką. Chcemy, aby przedstawiciele nauki i biznesu nawiązali skuteczny dialog na temat wzajemnych potrzeb i możliwości, tak by naukowcy nie odkładali wyników swoich badań na półkę, lecz żeby były one wdrażane i wykorzystywane przez przedsiębiorców, przyczyniając się do rozwoju społeczeństwa, w tym także gospodarki” – powiedział prof. dr hab. Maciej Żylicz, Prezes Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (https://www.fnp.org.pl/assets/ulotka_TEAM_pl-2017-net.pdf).

Z programu grant otrzymał m.in. dr hab. Piotr Ziółkowski, który prowadzi badania na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Wydział Biologii) i jest kierownikiem projektu „Identyfikacja czynników chromatynowych wpływających na rekombinację meiotyczną u roślin”. Długofalowym celem tego przedsięwzięcia jest rozwinięcie nowych technologii kontroli rekombinacji meiotycznej na potrzeby nowoczesnej hodowli, np. w zakresie genów warunkujących odporność roślin na suszę. We wszystkich organizmach rozmnażających się płciowo podczas tworzenia się komórek rozrodczych zachodzi tzw. rekombinacja meiotyczna, czyli tasowanie genów pomiędzy chromosomami pochodzącymi od obojga rodziców. Niestety proces ten nie został jeszcze dobrze poznany. Naukowcy chcą zmienić ten stan rzeczy i stworzyć specyficzne linie do szybkiego pomiaru rekombinacji przy wykorzystaniu czerwonej i zielonej fluorescencji nasion, co w konsekwencji ma umożliwić szybką selekcję nasion, w których rekombinacja zaszła.

To jednak nie koniec. Dzięki dalszym badaniom chcą oni umożliwić dokładne scharakteryzowanie roli poszczególnych modyfikacji chromatyny. Więcej informacji na temat tych badań znajduje się pod linkiem: https://www.fnp.org.pl/assets/Piotr-Zio%CC%81%C5%82kowski_opis.pdf.

TEAM-TECH

O granty z programu TEAM-TECH mogły ubiegać się zespoły badawcze prowadzone przez wybitnych uczonych realizujących projekty B+R związane z powstawaniem produktu lub procesem produkcyjnym (technologicznym lub wytwórczym) o dużym znaczeniu dla gospodarki. Tu również wysokość grantu wynosiła maksymalnie 3,5 mln zł.

Grant otrzymał m.in. projekt „**Komputer pokładowy do zastosowania w sterowaniu i przetwarzaniu danych na pokładzie przyszłych mikrosatelitów**”, prowadzony przez zespół pod kierownictwem dr. inż. Piotra Orleańskiego w Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. „Przyszłość należy do małych i względnie tanich, produkowanych masowo satelitów, wykorzystujących łatwe do implementacji produkty elektroniki komercyjnej. Dlatego naszym celem jest opracowanie rodziny komputerów pokładowych, które będzie można zastosować na pokładach przyszłych mikrosatelitów” – powiedział dr. inż. Piotr Orleański. Oprócz opracowania platformy sprzętowej naukowcy zaplanowali również przygotowanie jej oprogramowania i przetestowanie produktu w kosmosie. Więcej informacji o projekcie znajduje się pod linkiem: https://www.fnp.org.pl/assets/Piotr-Orlea%C5%84ski_opis.pdf.

TEAM-NET

Program TEAM-NET umożliwił realizację zakrojonych na szeroką skalę interdyscyplinarnych badań naukowych, a przy okazji wzmocnił ponadregionalną współpracę pomiędzy jednostkami naukowymi (np. uczelniami wyższymi). Wnioskować o grant mogła bowiem grupa co najmniej 3 i maksymalnie 6 jednostek naukowych.

Dofinansowanie otrzymał m.in. projekt „**Platforma do szybkiego, bezznacznikowego obrazowania, identyfikacji i sortowania podtypów komórek białaczkowych**”. Przedsięwzięcie realizuje konsorcjum złożone z pięciu ośrodków akademickich, tj.: Uniwersytet Warszawski jako lider oraz partnerzy: Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Instytut Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Jagielloński oraz Instytut Hematologii i Transfuzjologii. Koordynatorem projektu jest prof. dr hab. n. med. Wojciech Młynarski. Celem tej inicjatywy jest stworzenie oraz kliniczna implementacja urządzenia diagnostycznego do szybkiej, obiektywnej i tańszej diagnostyki komórek białaczkowych. Konsorcjum opracuje algorytm diagnostyczny, który – w połączeniu z unikalnym urządzeniem – umożliwi szybką analizę komórek białaczkowych i ich sortowanie bez użycia znaczników fluorescencyjnych.

Inni naukowcy, zrzeszeni w konsorcjum Neuro-Smog, prowadzą z kolei prace, których celem jest przebadanie kilkuset dzieci, aby ustalić, jak smog wpływa na rozwijający się mózg. Na badania otrzymali ponad 15 mln zł od Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w ramach programu TEAM-NET. Badacze chcą potwierdzić hipotezę

fot. Adobe Stock

o negatywnym wpływie smogu na rozwijający się mózg, która dotychczas była poruszana jedynie w pojedynczych badaniach naukowych. „Sądzimy, że w wyniku realizacji projektu uzyskamy solidne i wiarygodne dane na temat tego, co mózgom dzieci robi smog w stężeniach, które spotykamy na co dzień w Polsce. Jeśli działanie smogu jest rzeczywiście tak złowrogie, jak przypuszczamy, to mamy nadzieję, że nasze odkrycia poruszą do działania rządzących odpowiedzialnych za jakość powietrza w Polsce i w Europie” – mówi kierownik projektu dr hab. Marcin Szwed, prof. UJ z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Więcej informacji o tej inicjatywie znajduje się pod linkiem: <https://www.fnp.org.pl/jak-smog-wplywa-na-mozgi-dzieci/>.

FIRST TEAM

Program FIRST TEAM oferował granty dla zespołów badawczych kierowanych przez doktorów na wczesnym etapie kariery naukowej, tj. posiadających stopień naukowy doktora nie dłużej niż 5 lat. Maksymalna kwota grantu wynosiła 2 mln zł.

Grant otrzymał między innymi projekt **„Laboratorium Astrofizyki Molekularnej: obszary powstawania gwiazd w zewnętrznych częściach Galaktyki”**, realizowany pod kierownictwem dr Agaty Karskiej na Wydziale Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. „W miarę przybywania i starzenia się gwiazd zwiększa się metaliczność danego obszaru, co prawdopodobnie ma znaczenie dla procesów powstawania kolejnych gwiazd, gdyż późniejsze generacje gwiazd korzystają z zasobów ciężkich pierwiastków wygenerowanych przez ich poprzedniczki. W zewnętrznych częściach Galaktyki jest mniej gwiazd niż w centrum, w związku z czym stopień wzbogacenia ośrodka w metale też jest mniejszy. To właśnie czyni ten region ciekawym obiektem badań” – tłumaczy dr Agata Karska. Badania dr Karskiej pozwolą zrozumieć, w jaki sposób powstawały we wszechświecie gwiazdy i planety oraz układ słoneczny, a także jak pojawiło się na Ziemi życie. Więcej o informacji na temat projektu można znaleźć pod linkiem: https://www.fnp.org.pl/assets/Agata-Karska_opis.pdf.

HOMING

Celem programu HOMING jest rozwój kadr sektora B+R dzięki finansowaniu przełomowych projektów w formie staży poddoktorskich dla

foto: Adobe Stock

młodych doktorów z całego świata (niezależnie od ich narodowości), ze szczególnym uwzględnieniem powrotu do kraju wybitnych naukowców polskiego pochodzenia. Maksymalny budżet przedsięwzięcia w ramach tego programu mógł wynosić 800 tys. zł.

Grant otrzymał m.in. projekt „**Certyfikacja złożonych układów kwantowych**”, prowadzony w Centrum Fizyki Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie pod kierownictwem dr Jędrzeja Kaniewskiego, który przyjechał z University of Copenhagen (Dania).

Celem badań jest zaprojektowanie efektywnych procedur do certyfikacji złożonych układów kwantowych, charakteryzujących się większą odpornością na szum niż procedury obecnie dostępne. Stworzenie takiej procedury ma stanowić ogromne wsparcie dla zespołów budujących złożone układy kwantowe (np. komputer kwantowy). Więcej informacji o projekcie znajduje się pod linkiem: https://www.fnp.org.pl/assets/J%C4%99drzej-Kaniewski_opis.pdf.

POWROTY

Na powroty stawia również program POWROTY. W tym przypadku nie chodzi jednak o powrót naukowców z zagranicy, a o młodych doktorów powracających do pracy naukowej po przerwie związanej z rodzicielstwem lub pracą poza obszarem nauki. Ważne, żeby taki młody doktor miał stopień doktora nie dłużej niż 5 lat. Osoby spełniające te kryteria mogły liczyć na granty w wysokości nawet 800 tys. zł. Z programu skorzystała m.in. dr inż. Katarzyna Adamska, która była kierownikiem projektu „**Poszukiwanie nowych**

katalizatorów w celu ograniczenia emisji cząstek stałych z silników samochodowych – bimetaliczne nanocząstki Ru-Re i Ru-Pt osadzone na nośnikach tlenkowych”, realizowanego w Instytucie Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu. W opisie tego przedsięwzięcia dr inż. Katarzyna Adamska wskazała, że: „Konieczne jest wprowadzenie na rynek bardziej wydajnych, a jednocześnie niedrogich katalizatorów utleniania sadzy i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Chcemy opracować taki katalizator wykorzystujący bimetaliczne nanocząsteczki Ru-Re i Ru-Pt osadzone na nośnikach tlenkowych”. Projekt ma doprowadzić w dłuższej perspektywie do stworzenia bardziej wydajnych katalizatorów, a co za tym idzie – do ograniczenia emisji cząstek stałych do atmosfery. Więcej informacji o projekcie znajduje się pod linkiem: https://www.fnp.org.pl/assets/Katarzyna-Adamska_opis.pdf.

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej istnieje od 1991 roku i jest niezależną, pozarządową organizacją typu non-profit. Stanowi największe w Polsce pozabudżetowe źródło finansowania nauki. Jej misją jest wspieranie wybitnych naukowców i zespołów badawczych oraz wspomaganie innowacyjnych projektów, komercjalizacji odkryć i wynalazków naukowych. Fundacja aktywnie wspiera oraz promuje mobilność naukową i międzynarodową współpracę badawczą. Więcej na temat programów oferowanych przez fundację można znaleźć na stronie internetowej organizacji www.fnp.org.pl.

DOMINIK KRZYSZTOFOWICZ

Z myślą o przyszłości europejskiej młodzieży

Ambitni i kreatywni przedstawiciele młodego pokolenia są przyszłością Unii Europejskiej. Komisja Europejska widzi duże możliwości wykorzystania potencjału drzemiącego w młodych ludziach. Z myślą o nich, ale także w trosce o przyszłość UE, ogłasza konkretne konkursy w ramach programu Horyzont Europa.

Gry komputerowe

Wielu młodych ludzi interesuje się informatyką. Swoich wiernych entuzjastów mają także gry komputerowe. I to właśnie gry są tematem jednego z konkursów w ramach Programu Horyzont Europa. Tytuł propozycji to „Gry i kultura w procesie modelowania społeczeństwa” (ang. *“Games and culture shaping our society”*).

Kwestia wpływu gier komputerowych na społeczeństwo nie została jeszcze dokładnie zbadana. Wiadomo, że mają one istotne znaczenie dla

szeroko rozumianej kultury. Nie można jednak zapominać również o ryzyku, jakie ze sobą niosą.

Produkcja gier komputerowych ma ogromny potencjał rozwojowy. To przemysł, który podlega ciągłym zmianom. Miliony młodych Europejczyków spędzają przed komputerami długie godziny. Gry stają się istotnym elementem ich codzienności. Coraz nowsze formy udziału w wirtualnym świecie rozrywki wpływają na wiele aspektów życia. Chodzi nie tylko o życie uczestników gier, ale także ich najbliższych – w domu, szkole czy na uczelni.

Nie ma wątpliwości, że gry mają pozytywny wpływ na kreatywność użytkowników. Nierzadko również pozwalają poszerzyć posiadaną wiedzę, np. w zakresie znajomości języków obcych. Te korzyści dotyczą przede wszystkim młodych odbiorców. Konieczna jest jednak jednocześnie świadomość zagrożeń, jakie niesie częste przebywanie w wirtualnym świecie, zwłaszcza dla dzieci dopiero wkraczających w nastoletnie i dorosłe życie.

WAŻNE! Wnioski konkursowe muszą dotyczyć znaczenia gier komputerowych w kulturze. Chodzi także o wykazanie ich wpływu na wartości społeczne, a także na rozwój nowej wiedzy i umiejętności użytkowników.

Badania planowane w ramach przedsięwzięcia powinny odbywać się zarówno z udziałem młodych użytkowników gier komputerowych, jak i bliskich im osób, również ze środowiska szkolnego lub studenckiego. Instytucje oraz organizacje tworzące międzynarodowe konsorcjum projektowe mają możliwość zaprosić do współpracy także firmy tworzące gry. Im więcej partnerów w konsorcjum, tym większa szansa na przeprowadzenie bardziej dokładnych badań ilościowych i jakościowych. Wśród partnerów mogą znaleźć się przedstawiciele szkół wyższych, samorządów, firm oraz organizacji pozarządowych. Istotne jest, żeby wszyscy uczestnicy byli zaangażowani w inicjatywy związane z tworzeniem lub upowszechnianiem gier komputerowych. Możliwe jest również, by do konsorcjum włączeni zostali naukowcy zawodowo zajmujący się tą specyficzną tematyką badawczą.

Badania mogą być jednym z kluczowych elementów aplikacji konkursowej. Konieczne jest jednak także przeprowadzenie analizy, która pozwoli sformułować wnioski i wypracować strategię udoskonalania gier. Chodzi o to, by zwiększyć ich pozytywny wpływ nie tylko w kontekście edukacji, lecz także zdobywania nowych umiejętności, znalezienia zatrudnienia zgodnego z zainteresowaniami i szeroko pojętej kreatywności.

Aplikujący powinni wziąć pod uwagę fakt, że gry komputerowe stanowią innowacyjną formę kultury, w której dominuje specyficzny sposób komunikacji, a także odmienny sposób wyrażania emocji. W badaniach należy przyjąć założenie, że gry mogą być istotnym czynnikiem rozwoju młodych ludzi, dzięki któremu postępuje ekspansja tej dynamicznej dziedziny gospodarki.

Wnioski konkursowe można składać za pośrednictwem elektronicznego systemu Komisji Europejskiej **do 20 kwietnia br. (godz. 17.00 czasu brukselskiego).** **WAŻNE!**

Młodzież a ochrona zasobów wodnych

Oczekiwania Komisji Europejskiej wobec młodych dotyczą większości tematów istotnych dla przyszłości Unii Europejskiej. Jednym z zagadnień kluczowych dla obecnych i przyszłych mieszkańców UE jest zrównoważona gospodarka wodna. W związku z tym jeden z obecnie otwartych konkursów, zatytułowany „*The relations of young generations with the sea and water: values, expectations and engagement*”, dotyczy właśnie tej tematyki.

Propozycje projektowe powinny się skupiać na zagadnieniach wodnych w odniesieniu do przyszłych pokoleń Europejczyków. Chodzi m.in. o ustalenie, jak ważny będzie ten temat w przyszłości dla młodych ludzi. Zadania projektowe mają obejmować badania wśród wybranych grup (np. licealistów i studentów) oraz analizę zebranych informacji. **WAŻNE!**

Zgodnie z wytycznymi konkursu konieczne jest, aby propozycja zawarta we wniosku wpisywała się w tzw. Program Pracy Misji (ang. *the Mission Work Programme*). Misja to Plan Przywrócenia Oceanów, Mórz i Wód do 2030 roku (ang. *Restore our Ocean, seas and waters by 2030*). Chodzi przede wszystkim o ochronę ekosystemu wodnego, jak również zapewnienie jego bioróżnorodności. Aplikacje powinny obejmować propozycje przeprowadzenia konkretnych badań, a także zastosowania rozwiązań w praktyce, np. w zakresie upowszechniania specjalistycznej wiedzy.

Wnioski konkursowe, opracowane w konsorcjach międzynarodowych, można składać **do 12 kwietnia br. (godz. 17.00 czasu brukselskiego).** **WAŻNE!**

Obywatele dla ochrony środowiska wodnego

Konkurs „*Piloting citizen science in marine and freshwater domains*” jest kolejną inicjatywą

ukierunkowaną na ochronę wód. Dokumentem, w który muszą się wpisać aplikacje, jest m.in. Europejski Zielony Ład (ang. *European Green Deal*). Propozycje wniosków powinny obejmować m.in. działania upowszechniające wiedzę wśród społeczności lokalnych na temat szeroko rozumianej problematyki wodnej. Istotne jest podejmowanie np. przedsięwzięć edukacyjnych, tworzonych wspólnie z mieszkańcami. W międzynarodowym konsorcjum projektowym powinny uczestniczyć m.in. samorządy lokalne oraz organizacje pozarządowe.

WAŻNE! W ramach konkursu oczekiwane są działania, które zachęcą mieszkańców, w szczególności młodzież, do aktywności w zakresie promocji zrównoważonego wykorzystywania zasobów wodnych. Młodzi ludzie, szczególnie uczniowie i studenci, wykazują naturalną aktywność w wielu dziedzinach życia, dlatego to przede wszystkim oni mają być odbiorcami projektów.

W wytycznych konkursowych można znaleźć zapis, aby planując działania projektowe, uwzględnić kontekst płci. Chodzi o odmienne, w zależności od płci, postrzeganie kwestii dotyczących ekologii oraz zachowań proekologicznych, co zostało już udowodnione we wcześniejszych badaniach. We wniosku o dofinansowanie należy uwzględnić ten aspekt.

Wśród zadań projektowych mogą się znaleźć spotkania oraz wizyty studyjne, np. jako nagroda

w konkursach z udziałem mediów regionalnych w krajach partnerskich.

Istotne jest też, aby zaplanować, w jaki sposób wiedza o realizowanym przedsięwzięciu będzie upowszechniana w mediach społecznościowych. Warto zaplanować działania w popularnych platformach komunikacyjnych, skierowane do konkretnych grup społecznych.

Im bardziej atrakcyjne formy promocji ochrony zasobów wodnych zostaną zaprezentowane we wniosku konkursowym, tym większa szansa na sukces w postaci otrzymania dotacji. Do udziału w konsorcjum można zaprosić nawet kilkunastu partnerów instytucjonalnych, w tym organizacje pozarządowe. W tym gronie powinny się również znaleźć podmioty zajmujące się tematyką wodną na szczeblu krajowym i lokalnym. Dobrym pomysłem może być też zaproszenie do współpracy, już poza konsorcjum, popularnych blogerów specjalizujących się w ochronie środowiska.

WAŻNE!

W dobie pandemii, zaplanowane w ramach projektów, konferencje, spotkania i prelekcje z udziałem naukowców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych czy samorządów mogą się odbywać w formule hybrydowej. Możliwe jest np. zorganizowanie warsztatów podczas kilkudniowego rejsu po Morzu Bałtyckim. Oczywiście nieodzowna jest wtedy transmisja on-line. W takiej nietypowej ekspedycji powinni

wziąć udział m.in. dziennikarze i blogerzy, specjalizujący się w tematyce ochrony wód. Wybór uczestników powinien się odbyć w drodze rekrutacji, zgodnie z ustalonymi wcześniej kryteriami, takimi jak np.:

- liczba odbiorców (czytelników) danego medium,
- tematyka, liczba i zasięg dotychczasowych publikacji z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki wodnej.

Taki rejs może stanowić okazję do pozyskania partnerów do konsorcjum z krajów, których linia brzegowa biegnie wzdłuż Bałtyku. Nie ma przy tym znaczenia, czy instytucja partnerska ma swoją siedzibę nieopodal morza. Istotny jest przede wszystkim pomysł oraz sposób jego realizacji, a także jak najszerze upowszechnienie projektu w mediach tradycyjnych i portalach społecznościowych.

W działaniach projektu, jako wsparcie merytoryczne, mogą uczestniczyć także m.in. rybacy, marynarze oraz nurkowie pracujący dla sektora turystycznego.

Jedną z nietypowych form promocji zagadnień związanych z ochroną środowiska, również wodnego, są komiksy. To szczególnie atrakcyjny sposób zainteresowania tematem uczniów szkół podstawowych i średnich. Istotny jest wybór narratora, którym – w przypadku opowieści o ochronie zasobów wodnych – może być np. kropla wody. Komiks powinien być dostępny w formie

drukowanej oraz elektronicznej. Chodzi o to, by nauczyciele mieli łatwy dostęp do publikacji i mogli polecać ją uczniom.

WAŻNE! Eksperti oceniający aplikacje konkursowe wysoko oceniać będą atrakcyjność formy przekazu działań projektowych. Możliwe jest zatem wykorzystanie elementów kultury i sztuki w upowszechnianiu tematyki projektu.

W toku realizacji przedsięwzięcia warto skorzystać z nawiązanej wcześniej współpracy podczas wdrożenia innych inicjatyw w ramach programu Horyzont Europa. Dobrze widziane są wspólne warsztaty czy adaptacja dobrych praktyk w obszarze upowszechniania tematyki ochrony środowiska wodnego.

WAŻNE! Koordynatorzy mogą składać aplikacje w imieniu konsorcjum **do 12 kwietnia br. (godz. 17.00 czasu brukselskiego).**

Opisane w niniejszym artykule konkursy stanowią ciekawą propozycję i pozwalają mieć nadzieję, że wzbudzą zainteresowanie zarówno wśród przedstawicieli polskich podmiotów z sektora publicznego, instytucji badawczych, organizacji pozarządowych, jak i firm prywatnych.

MAGDALENA POKRZYCKA-WALCZAK

Odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej

fol. Adobe Stock

Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży oraz Bildungsverbund Thriinger Unternehmen e. V. Erfurt z Niemiec (BVTU) wspólnie wdrażają projekt „Zawodowy Kompas – odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej”. Przedsięwzięcie otrzymało dofinansowanie z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Jego realizacja jest zaplanowana na okres od stycznia 2019 roku do marca 2022 roku.

Celem projektu jest lepsze dostosowanie systemu kształcenia w Polsce na poziomie szkoły podstawowej do potrzeb rynku pracy. Ma temu służyć opracowanie programu edukacyjnego z wykorzystaniem narzędzi ICT (technologii informacyjno-komunikacyjnych) wraz z przewodnikiem. Pomocne w tym procesie będzie doświadczenie partnera ponadnarodowego.

Pomysłodawcy tej inicjatywy chcieli:

- podnieść jakość oferty edukacyjnej szkół podstawowych,
- zintensyfikować powiązanie szkół podstawowych z gospodarką,
- zwiększyć wśród uczniów zdolność do identyfikacji przyszłego zawodu.

Chodzi przede wszystkim o rozwiązanie problemu horyzontalnego, występującego na etapie

edukacji ponadpodstawowej zarówno w Polsce, jak i wielu innych państwach Unii Europejskiej, na który składają się:

- rezygnacja uczniów z drugiego etapu kształcenia (szkoła ponadpodstawowa),
- migracja uczniów pomiędzy kierunkami kształcenia na poziomie szkoły ponadpodstawowej,
- brak chęci wykonywania wyuczonego zawodu, a także kontynuacji i rozwijania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej związanej z wybranym zawodem.

Bezwzględny wymiar tego zjawiska w UE wynosi od 5 do 15 proc. populacji.

Przedsięwzięcie skupia się na jednym z determinantów niepowodzeń edukacyjnych, którym jest nieodpowiedni wybór szkoły zawodowej, co powoduje występowanie niekorzystnych zjawisk na rynku pracy, takich jak:

- wyższe bezrobocie wśród młodych ludzi,
- zatrudnienie na niskim poziomie płacy i przy niskich wymaganiach,
- mniejsze bezpieczeństwo trwałości zatrudnienia,
- niższa aktywność obywatelska, brak zdolności do podejmowania nauki i uczenia się przez całe życie,
- utrata dochodu narodowego,

- utrata wpływów podatkowych na wspieranie świadczeń państwowych,
- zwiększone zapotrzebowanie na pomoc społeczną,
- mniejsze uczestnictwo w życiu politycznym,
- mniejsza mobilność międzypokoleniowa,
- niższa efektywność wydatkowania pieniędzy na edukację publiczną.

BVTU ma doświadczenie w zakresie orientacji zawodowej. Niemiecki partner realizował projekt „Berufsstart plus”. W ramach tego przedsięwzięcia uczniowie mieli możliwość zapoznania się z czynnościami zawodowymi, właściwymi dla różnych zawodów. To zwiększyło trafność wyboru przez nich zawodu, który dzięki temu był spójny z dalszą ścieżką ich kariery edukacyjno-zawodowej.

Projekt „Zawodowy kompas – odpowiedzialny wybór szkoły zawodowej” ma na celu wykorzystanie i adaptację rozwiązań stosowanych wcześniej przez BVTU, aby za ich pomocą wesprzeć absolwentów szkół podstawowych w odpowiedzialnym wyborze kierunku kształcenia zawodowego.

Projekt odpowiada na problem nietrafionych wyborów kierunku kształcenia przez absolwentów szkół podstawowych, które negatywnie skutkują na wielu poziomach:

- ucznia: niższe angażowanie się do nauki zawodu, zagrożenie wypadnięciem z kształcenia;
- szkoły: brak efektywności kształcenia, blokowanie miejsc dla innych uczniów;
- rynku pracy: niewystarczające kompetencje zawodowe, obniżona zdolność do zatrudnienia absolwentów szkół zawodowych;
- instytucji rynku pracy: potrzeba przekwalifikowania i dodatkowe nakłady na utrzymanie integracji z rynkiem pracy (urzędy pracy, opieka społeczna);
- administracji odpowiedzialnej za kształcenie: zmniejszenie efektywności nakładów na edukację.

Przedsięwzięcie jest skierowane do szkół podstawowych, uczniów i nauczycieli. W toku jego realizacji opracowany został modelowy program edukacyjny, wykorzystujący narzędzia ICT.

Był on testowany w czterech szkołach:

- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piątnicy,

- w Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Małym Płocku,
- w Zespole Placówek Oświatowych im. Papieża Jana Pawła II w Dylewie,
- w Szkole Podstawowej nr 6 im. Orła Białego w Ostrołęce.

W testowaniu wzięło udział 98 uczniów oraz 8 nauczycieli i 4 przedstawicieli kadry zarządzającej szkołą.

Podczas testowania uzyskano rekomendacje pozwalające na opracowanie finalnej wersji programu edukacyjnego. Składa się on z:

- testu „przed”,
- modułu 1: Przygotowawcza orientacja zawodowa,
- modułu 2: Pogłębiona orientacja zawodowa,
- modułu 3: Właściwa orientacja zawodowa,
- testu „po”.

Realizacja modułów pozwala uczniowi na przejście ścieżki edukacyjnej, wykorzystującej metodologię „lejka”. Zakłada ona pobudzanie i rozpoznawanie zainteresowań zawodowych ucznia, począwszy od obszarów ogólnych aż do sprecyzowania zainteresowań poprzez poznanie charakterystyki wybranych poszczególnych zawodów z ukierunkowaniem na specyfikę czynności zawodowych. Ważnym elementem programu, który został oceniony jako bardzo atrakcyjny, jest realizacja praktycznych zajęć zawodoznawczych w szkołach zawodowych.

Sposób skonstruowania programu oraz jego udostępnienie w formie narzędzia ICT sprawia, że sprawdził się w trudnych warunkach pandemii COVID-19. Prawie cały program może być wdrażany zdalnie za pośrednictwem kanałów komunikacji z uczniem, wykorzystywanych przez szkołę, jak np. platforma Teams.

Program jest dostępny pod adresem internetowym www.ict.wsa.edu.pl i stanowi otwarty zasób edukacyjny. Może być wykorzystywany w ramach zajęć orientacji zawodowej oraz jako wprowadzenie w problematykę wyboru zawodu przez uczniów szkół podstawowych.

**ANDRZEJ BORUSIEWICZ, MAREK MIELNICKI,
CEZARY PILCICKI, IRENEUSZ ŻUCHOWSKI**
Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży

HEIKO SCHULER
Bildungsverbund Thringer Unternehmen e. V.
Erfurt

fot. Krystian Kłysewicz

Ukraina w ogniu – przerwane dzieciństwo i młodość

W tym miejscu miał powstać artykuł o projektach z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020, które służą dzieciom i młodzieży.

24 lutego 2022 roku siły zbrojne Federacji Rosyjskiej dokonały zbrojnej agresji na terytorium Ukrainy. Należy przypomnieć, że ta agresja rozpoczęła się już w lutym 2014 roku w postaci wojny hybrydowej (interwencja militarna na Krymie i jego aneksja, wojna w Donbasie oraz incydent w Cieśninie Kerczeńskiej), ale to, co się wydarzyło w tym roku, jest szokiem dla nas wszystkich. Niestety w tej wojnie giną także cywile, w tym dzieci i młodzież. Rosyjscy żołnierze atakują nawet szpitale oraz korytarze humanitarne, łamią międzynarodowe prawo humanitarne. Wszyscy potępiamy to barbarzyństwo i chcemy o nim głośno mówić. Małżonka prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskigo – pani Ołena Zełenska pisze w liście otwartym do mediów między innymi: „Nasze dzieci odbywają lekcje w piwnicy. I tam się rodzą, bo ich macierzyste domy musiały zostać przeniesione pod ziemię. Pierwsze dziecko wojny, które nie zobaczyło spokojnego nieba, a betonowy sufit

piwnicy, pojawiło się na świecie już pierwszego dnia inwazji. Teraz są już dziesiątki maluszków, które jeszcze nie zaznały spokoju w swoim życiu. (...) Nasze drogi są wypełnione uchodźcami – w wielu waszych krajach już widać te zmęczone kobiety i dzieci z bólem w oczach. Mężczyźni podwożą je do przejść granicznych i wracają na wojnę. Mimo tego całego horroru Ukraińcy się nie poddają”. Najwięcej osób dociera do Polski, gdzie w ciągu pierwszych 13 dni wojny z Ukrainy przyjechało aż 1,37 mln osób. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej dokonuje przeglądu programów operacyjnych z obecnej oraz przyszłej perspektywy finansowej, które pozwolą pomóc potrzebującym.

Komisja Europejska (KE) przedstawiła już znaczne wsparcie unijne dla osób uciekających przed wojną w Ukrainie oraz dla przyjmujących je państw UE. KE m.in. przyjęła wniosek

dotyczący działania w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE), umożliwiający państwom członkowskim i regionom udzielanie pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych osobom uciekającym przed inwazją rosyjską w Ukrainie. CARE wprowadza konieczną elastyczność w przepisach dotyczących polityki spójności na lata 2014-2020, aby umożliwić szybkie przydzielenie dostępnych środków na takie

u siebie zbiórki i transport niezbędnych rzeczy dla osób przebywających po stronie ukraińskiej, które musiały uciekać przed wojną. W klasztorze w Rawie powstał w ramach tego przedsięwzięcia dom dziecka dla sierot wojennych z Donbasu (z inicjatywy Organizacji Religijnej „Kurii Archidiecezji Lwowskiej Kościoła Rzymskokatolickiego” na Ukrainie), ale nikt w najczarniejszych przewidywaniach nie myślał, że skala potrzeb będzie tak

fot. Krystian Kłysewicz

fot. Krystian Kłysewicz

fot. Krystian Kłysewicz

wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych. Oprócz tego, aby sprostać tym nowym potrzebom, będzie można wykorzystać pulę środków na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy REACT-EU na 2022 rok, wynoszącą 10 mld euro, co będzie zgodne z ogólnym celem, jakim jest odbudowa po pandemii.

Rada Ministrów RP przyjęła z kolei projekt ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. To specjalna i kompleksowa ustawa, która umożliwi wsparcie ukraińskim obywatelom uciekającym przed wojną. Chodzi m.in. o możliwość podjęcia pracy w naszym kraju oraz zapewnienie opieki zdrowotnej i dostępu do edukacji. Dzięki nowym przepisom obywatele Ukrainy będą mogli legalnie przebywać w Polsce przez 18 miesięcy. Projekty współpracy transgranicznej polskich instytucji z ukraińskimi mogą aktywnie włączyć się w działania pomocowe. Już teraz obiekty powstałe w ramach projektów służą jako noclegownie i tymczasowe schronienie, głównie dla matek z dziećmi. W ten sposób pomaga Centrum Pomocy Osobom z Autyzmem fundacji Wspólny Świat w Białej Podlaskiej. Uchodźcami opiekuje się także Fundacja SOS na ratunek, która udostępniła im centrum szkoleniowe w Równi powstałe w ramach inicjatywy „SOS-ratunek – centrum szkoleniowe organizowania i prowadzenia transgranicznych akcji ratunkowych”. Polski partner projektu „Bliźniacze klasztory: Węgry i Rawa Ruska”, tj. Parafia Rzymskokatolicka św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie, organizuje

ogromna. O noclegi i tymczasowe schronienie dla uchodźców zadbać także Dom Macierzysty Zgromadzenia św. Michała Archaniola z Miejsca Piastowego (województwo podkarpackie) oraz Parafia Rzymskokatolicka w Skolem (obwód lwowski) w ramach projektu „Uruchomienie centrów pracy z młodzieżą w Miejscu Piastowym i Skole – dziedzictwo kulturowe i historyczne regionu rzeszowskiego i lwowskiego jako podstawa wartości edukacyjnych Ojca Bronisława Markiewicza” po obu stronach granicy, podobnie jak inicjatywa „Świat karpaccich rozet – działania na rzecz zachowania kulturowej unikalności Karpat”, wdrażany przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”. Praktycznie wszyscy beneficjenci Funduszy Europejskich w Programie Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 organizują różnego rodzaju zbiórki oraz transport. W ramach działań miękkich, szczególnie w mikroprojektach, chcą oni angażować społeczność ukraińską, w tym dzieci i młodzież, w działania kulturalne, aby oddalić tragiczne wspomnienia z wojny oraz samej ewakuacji.

Więcej informacji o inicjatywach pomocowych można znaleźć na profilu FB Programu PBU.

Jeszcze nie tak dawno...

Unia Europejska ogłosiła 2022 rok Europejskim Rokiem Młodzieży, a Program Współpracy Transgranicznej Polska-(Białoruś)-Ukraina 2014-2020 (w związku z rosyjską agresją na Ukrainę i swoją

decyzją o pełnym wdrożeniu wszystkich sankcji unijnych Komisja Europejska zawiesiła współpracę z Rosją i z jej sojusznikiem – Białorusią w ramach programów współpracy transgranicznej) planował szereg inicjatyw poświęconych integracji młodzieży z regionów przygranicznych. Europejski Rok Młodzieży miał być okazją do dzielenia się wizjami oraz pomysłami, by przybliżyć marzenia i nadzieje młodych ludzi na lepszą, wspólną przyszłość.

Młodzież w centrum uwagi Programu PBU

Dla Programu PBU młodzież była ważna od zawsze. Adresowane są do niej inicjatywy dotyczące współpracy, takie jak: konkursy, spotkania, wirtualne lekcje transgraniczne czy kampania edukacyjna dla szkół z okazji Dnia Współpracy Europejskiej (EC Day). Jest to największe przedsięwzięcie tego typu na wschodnim pograniczu, które połączyło już setki grup młodzieży z obszaru wsparcia. W zeszłym roku, ze względu na ograniczenia sanitarne, organizatorzy (Wspólny Sekretariat Techniczny oraz Oddziały Programu PBU) zdecydowali się na trzy lustrzane imprezy, które odbyły się jednocześnie w trzech krajach. Dzięki temu młodzi ludzie zdobyli praktyczną wiedzę i umiejętności, jak być bardziej widzianym i lepiej słyszczanym w gąszczu różnorodnych przekazów. Uczestnicy opanowali liczne narzędzia komunikacji: komunikację interpersonalną, umiejętności prezentacji, podstawy dziennikarstwa i mediów społecznościowych, tworzenie silnego przekazu

fot. Nataliya Neupokoyeva

wizualnego poprzez projektowanie graficzne, a także pisanie i wykonywanie rapu.

Młodzież z trzech krajów miała również okazję spotkać się podczas wspólnych łączów on-line. Podczas jednego z nich odbył się quiz poświęcony historii i współczesnemu życiu pogranicza. Rywalizacja pomiędzy 12 drużynami z trzech krajów była przyjacielska, ale jednocześnie zacięta i niezwykle emocjonująca. Podczas ceremonii wręczenia nagród wszyscy uczestnicy zaprezentowali wyniki swojej pracy w grupach projektowych.

fot. CPE

fot. Nataliya Neupokoyeva

Ukraińskie zespoły zaprezentowały dziennikarzom relacje z realizowanych w Borysławiu projektów „OilCradle” i „Lukasiewicz”, a także wykonane przez siebie zestawy naklejek poświęconych zwierzętom do projektu „CBC4animals” oraz niesamowity *rap performance*. W 2022 roku zdążyła się rozpocząć Wędrowna Akademia, czyli cykl bezpłatnych wykładów na temat Programu PBU oraz praktycznych ćwiczeń z przygotowywania projektów unijnych, prowadzonych pod opieką Oddziałów Programu na terenie wybranych uczelni po obu stronach granicy. Nie udało się jeszcze wystartować z kampanią EC Day, ale Wspólny Sekretariat Techniczny zrobi wszystko, aby przekazać polsko-ukraińskiej młodzieży maksymalne wsparcie.

Projekty transgraniczne także inwestują w młodzież

Opisane powyżej inicjatywy to część działań informacyjno-promocyjnych Programu PBU, a niezliczone przykłady inwestowania środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa w rozwój czy zdrowie młodego pokolenia można oczywiście znaleźć w ponad 150 już zakończonych lub jeszcze trwających projektach programu w ramach celów tematycznych: Dziedzictwo, Dostępność, Bezpieczeństwo oraz Granice. Na przykład w Ostrołęce, w zabytkowym budynku dworca kolejowego, powstaje centrum technologii informacyjno-komunikacyjnych i edukacji. Beneficjent (Miasto Ostrołęka) zakupi sprzęt, który posłuży do organizowania

warsztatów i szkoleń dla młodych ludzi z myślą o przygotowaniu ich do wejścia na dynamicznie zmieniający się rynek pracy. Innego rodzaju przykładem jest mikroprojekt „Ukraińsko-polskie pojezierza – kraina legend: odkryj i ciesz się nieznanym” z udziałem Wołyńskiej Rady Obwodowej oraz gminy Włodawa. Partnerzy rozwijają markę turystyczną regionu przygranicznego, którego najcenniejszą atrakcją przyrodniczą są liczne piękne jeziora, a lokalna historia i dobrze zachowany folklor tworzą tam niepowtarzalne otoczenie kulturowe. Powstał nowy, transgraniczny festiwal „Tajemnica Jeziora” z udziałem ukraińskich i polskich wykonawców. Kluczowym elementem wydarzenia są przedstawienia teatralne inspirowane lokalnymi legendami. Co najważniejsze, w działaniach projektu liczny udział brały dzieci oraz młodzież. Pielęgnowanie swojej bezcennej kultury, rozwój świadomości mieszkańców, jak dużą wartość ma własna tożsamość, a także podtrzymywanie więzów transgranicznej społeczności wydają się mieć teraz jeszcze większe znaczenie niż przed 24 lutego 2022 roku.

W tekście wykorzystano materiały ze stron internetowych: Komisji Europejskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Programu PBU oraz z konta Facebook pani Ołeny Zelenskiej.

ANDRZEJ SŁODKI
Wspólny Sekretariat Techniczny
Programu Polska-Białoruś-Ukraina
2014-2020

Młodzi na polsko-saksońskim pograniczu

Na polsko-saksońskim pograniczu spotkamy liczne transgraniczne, partnerskie działania na rzecz zbudowania nowych, dobrych perspektyw dla młodzieży. Szczególną wagę zyskują projekty wychodzące naprzeciw potrzebom osób z niepełnosprawnościami oraz inicjatywy ukierunkowane na pomoc młodzieży wywodzącej się z mniejszych miejscowości, gdzie oferta edukacyjna jest niewystarczająca, aby sprostać wyzwaniom rynku pracy. Wsparcie osobistego, społecznego i zawodowego rozwoju młodych obywateli pogranicza jest ogromną szansą na rozwój całego regionu.

Aż 12 spośród 62 projektów, realizowanych w ramach Programu Współpracy Interreg Polska-Saksonia 2014-2020, jest dedykowanych bezpośrednio młodym ludziom. Pozostałe inicjatywy również wpisują się w potrzeby młodych mieszkańców, gdyż uzupełniają ofertę edukacyjną, kulturalną, turystyczną, instytucjonalną oraz infrastrukturalną regionu.

Łączna kwota wsparcia z Funduszy Europejskich, jaka została wykorzystana w perspektywie 2014-2020 na pograniczu polsko-saksońskim na przedsięwzięcia na rzecz młodzieży (nie wliczając dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym), to ponad 8,8 mln euro!

Projekty dotyczyły różnych dziedzin i zagadnień. Tu prezentujemy jedynie kilka z nich.

fol. Tomasz Szeremeta

Inicjatywy „TRAILS” i „TRAILS+” to dwie edycje nowatorskiego programu warsztatów dla uczniów szkół zawodowych oraz przedsiębiorców w zakresie innowacyjnego myślenia i kreatywności, realizowanego w mobilnych laboratoriach – kontenerach wyposażonych w nowoczesny sprzęt badawczy, przewożonych pojazdami ciężarowymi od szkoły do szkoły. Dzięki temu uczniowie mieli szansę poznać tajniki przedsiębiorczości, a także otrzymali wsparcie w pracy nad autorskimi, biznesowymi pomysłami. W trakcie warsztatów rozwijali swoje pomysły, uczyli się obsługi urządzeń VR oraz drukarek 3D, zgodnie z metodą pracy co-workingu. Młodzi wynalazcy mogli stworzyć w laboratoriach własne prototypy! W ciągu 29 miesięcy pierwszej edycji projektu udało się zrealizować 127 zajęć w 32 miastach i gminach dla 2088 uczestników. W Polsce mobilne laboratoria zawitały do szkół w Kamiennej Górze, Jaworze, Mirsku, Biedrzychowicach, Jeleniej Górze, Karpaczu, Piechowicach, Bolesławcu, Zgorzelcu, Bogatyni, Lubaniu i Gryfowie Śląskim.

„Transgraniczna edukacja w zielonej klasie dla lepszej przyszłości” stanowi cykl warsztatów językowych, ekologiczno-społecznych oraz z zakresu kompetencji społecznych i komunikacyjnych, a także zajęć sportowych, tanecznych, edukacyjnych, jak również zajęć dotyczących preorientacji zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb pogranicza. W działaniach projektowych uczestniczyło 80 uczniów – 40 z Polski oraz 40 z Niemiec. Wycieczki do pięknych miejsc w okolicach Boxberg i Łęknicy, a także wspólne spędzenie czasu pomogło młodym ludziom w przełamaniu barier językowych i kulturowych oraz wzmocniły poczucie przynależności do lokalnej i regionalnej wspólnoty. Był to też świetny trening umiejętności pracy w grupie i okazja do edukacji w zakresie zachowań proekologicznych.

Kształcenie zawodowe wśród młodzieży polsko-niemieckiego pogranicza było kluczowym tematem projektu „Orientacja zawodowa bez granic”. Dzięki temu przedsięwzięciu polska młodzież wyjechała na 5-dniowe warsztaty do Saksonii, poznając praktyczne aspekty wielu zawodów. Z kolei, z myślą o niemieckich uczniach, po

polskiej stronie zorganizowano 3-dniowe wizyty dydaktyczne. Wyjazdy poprzedzały kursy języka niemieckiego i polskiego. Uczniowie odwiedzali zakłady pracy oraz szkoły. Nawiązali wiele przyjaźni i kontaktów międzynarodowych.

W ramach projektu **”RegionalManagement”** powstała transgraniczna sieć współpracy uczniów i nauczycieli czterech polskich liceów oraz trzech saksońskich gimnazjów. Młodzi ludzie nabyli kompetencje zawodowe z zakresu zarządzania turystyką i kulturą. W szkołach powstały Uczniowskie Agencje Turystyczne (UAT), których zadaniem było opracowanie dwujęzycznej oferty turystycznej, wskazującej na kulturalny i turystyczny potencjał regionu. UAT zorganizowały Regionalne Targi Turystyczne w Żarach, Görlitz i Hoyerswerdzie, Festiwal Kultury Młodzieżowej w Europamieście Görlitz/Zgorzelec oraz Polsko-Saksońską Konferencję Młodych Menedżerów Kultury i Turystyki w Bolesławcu.

Wśród przedsięwzięć dofinansowanych z Funduszy Europejskich nie zabrakło propozycji dla młodzieży z niepełnosprawnościami. Transgraniczny projekt **”Educatio, Repetitio, Labora”** zaoferował kształcenie dopasowane do rynku pracy i do indywidualnych możliwości osób objętych wsparciem. Partnerzy wspólnie opracowali profile kompetencji zawodowych dla osób niepełnosprawnych, dzięki którym uczestnicy projektu mogli wybrać odpowiednie dla siebie zajęcie. Opisano stanowiska pracy, wymagania psychologiczne niezbędne do podjęcia pracy w danym zawodzie oraz wymogi fizyczne i zdrowotne. Odbyły się również staże zawodowe i praktyki w pracowniach dydaktycznych w Polsce oraz w Niemczech. Nauczanie prowadzono w 10 zawodach: pomocnik ogrodnika, piekarz, florysta, stolarz, magazynier, elektronik, wykwalifikowany pracownik hotelu, wyspecjalizowany pracownik restauracji, pomocnik drukarza, introligator. Uzupełnieniem przygotowania zawodowego były kursy językowe oraz warsztaty z komunikacji wspomaganej i alternatywnej. Partnerzy opracowali „Vademecum dla pracodawców”, w którym zebrali informacje na temat ulg, uprawnień i obowiązków pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami po obu stronach granicy.

Zrównoważone żywienie było tematem przedsięwzięcia pn. **„Sieć edukacji żywieniowej dla zrównoważonego rozwoju Euroregionu Nysa”**. Projekt ukierunkowany był na promowanie zdrowia, dobrych nawyków żywieniowych

fol. Jaremen Press

i niemarnowanie żywności, a jego istotny element stanowiły warsztaty dla dzieci i młodzieży o przygotowywaniu zdrowych posiłków w przemyślny sposób, by jak najmniej składników pozostało niewykorzystanych.

W nowej perspektywie programu na lata 2021-2027 młodzi Europejczycy z polsko-saksońskiego pogranicza otrzymają jeszcze więcej możliwości zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji pomocnych w ich rozwoju zawodowym, a także uczestniczenia jako obywatele w kształtowaniu przyszłości Europy.

ANNA GIBEK

**Wspólny Sekretariat Polska-Saksonia
2014-2020**

fol. Bildungswerk Sachsen
der Deutschen Gesellschaft e. V.

Czas na dialog z młodzieżą

Rok 2022 ustanowiono Europejskim Rokiem Młodzieży, aby zwrócić uwagę na rolę, jaką odgrywa europejska młodzież w budowaniu lepszej przyszłości – bardziej ekologicznej, sprzyja-

fot. CPE

jącej włączeniu społecznemu i cyfrowej. Równość społeczna, integracja, bezrobocie oraz niepewny rynek pracy to pilne problemy współczesnych młodych Europejczyków. Najbliższy rok będzie sprzyjał spotkaniom młodych ludzi, dzieleniu się swoimi poglądami i wizjami na przyszłość, uczeniu się od siebie nawzajem i angażowaniu w różne działania w całej Europie. Poniżej prezentujemy dwa już zakończone projekty, finansowane przez Program Południowy Bałtyk, które były skierowane do młodzieży.

Projekt **“SB BRIDGE – Building bridges for green tech future”** (tł. „Budowanie mostów dla przyszłości zielonych technologii”) posługiwał się hasłem przewodnim: „Planeta B nie istnieje. Przejdź na zieloną stronę”. Miał on na celu przybliżyć młodzieży do zielonego i niebieskiego rynku pracy. SB Bridge swoimi działaniami wspierał i motywował młodych ludzi oraz działające na

rynku pracy MŚP, opierające się na technologiach przyjaznych środowisku, do nawiązania kontaktów w dziedzinie zielonego wzrostu. Partnerzy ze wszystkich pięciu krajów członkowskich programu – Litwy, Danii, Niemiec, Szwecji i Polski – pracowali nad zmniejszeniem rozbieżności edukacyjnych na poziomie szkolnictwa wyższego i zachęceniem młodych ludzi do studiowania oraz kariery zawodowej związanej z zielonymi i niebieskimi technologiami. Aby to osiągnąć, zespół projektowy zaangażował do współpracy ponad 40 firm oraz 250 młodych osób wraz z nauczycielami i ekspertami. Uczestniczyli oni w wydarzeniach związanych z pięcioma obszarami tematycznymi zielonego wzrostu:

- efektywność energetyczna,
- gospodarka wodna,
- gospodarka odpadami,
- ekologiczne budownictwo,
- zrównoważony transport.

Zorganizowano pięć międzynarodowych zielonych obozów, tzw. *green camps*, z których każdy dedykowany był jednemu z pięciu obszarów tematycznych. Odbyły się dwie międzynarodowe technologiczne olimpiady, a także liczne wizyty studyjne w regionalnych firmach oraz szkolenia z elementami grywalizacji. Zorganizowano również program stażowy, w którym uczestniczyło ponad 50 osób.

Partnerzy projektu zapewniają, iż nie jest to koniec ich wspólnej przygody. Teraz, gdy tworzą oni zgraną sieć, bogatą w doświadczenia i wykwalifikowanych specjalistów, stawiają sobie nowe cele, aby kontynuować ideę rozpoczętą w projekcie. Partner wiodący SB Bridge, Uniwersytet

fot. Paulina Lieder-Zuchowska

fot. CPE

Kłajpedzki, prowadzi projekt „InDigiSE – Promocja przedsiębiorczości społecznej w sektorze młodzieży poprzez cyfrowe i nieformalne narzędzia edukacyjne”, którego powstanie zainspirowała właśnie inicjatywa w ramach Programu Południowy Bałtyk. Przedsięwzięcie ma na celu dostarczenie młodzieży innowacyjnych narzędzi edukacyjnych oraz angażowanie jej w przedsiębiorczość społeczną. Wśród partnerów InDigiSE, finansowanego przez unijny program Erasmus+, są m.in. dwa polskie stowarzyszenia. Zespół sprawdzonych partnerów przygotowuje się również do złożenia w najbliższym czasie wniosku o dofinansowanie załączkowe (ang. *seed money*) do Swedish Institute.

Kolejnym przykładem kontynuacji dzieła na rzecz młodzieży, które zaczęło się w Programie Południowy Bałtyk, jest projekt „YCGN (South Baltic Youth Core Group Network)”. Inicjatywa wspierała młodych ludzi z regionu Południowego Bałtyku w aktywności obywatelskiej. Głównym celem było połączenie młodych, zaangażowanych obywatelsko ludzi, samorządów lokalnych oraz innych podmiotów zainteresowanych uczestnictwem młodzieży w ich działaniach. Przedsięwzięcie to zakładało współpracę międzynarodową i wymianę doświadczeń za pośrednictwem nowo powstałej sieci kontaktów. Przeprowadzono międzynarodowe kampanie, a instytucje naukowe były odpowiedzialne za badania. Na gruncie krajowym współpracowały ze sobą takie gminy jak Elbląg, Dzierżgoń, Iława, Nowe Miasto Lubawskie oraz Gdynia. Przy urzędach miasta powstały Rady Młodzieżowe, które brały udział w debatach przy okrągłym stole. Uczestniczyli również w nich przedstawiciele władz lokalnych oraz młodzież. Podczas debat młodzi ludzie postulowali m.in. przywrócenie do użytku zamkniętych obiektów sportowych, zwiększenie współpracy władz lokalnych

z uczelniami wyższymi, stworzenie miejsc do spotkań młodzieży, zakup biletomatów czy zwiększenie liczby śmietników w mieście.

Aktualnie w Elblągu spotkania członków Młodzieżowej Rady są kontynuowane i trwają przygotowania do wyborów nowej rady na kolejną kadencję. W gminie Dzierżgoń, która odgrywała w projekcie rolę partnera stowarzyszonego, konsultacje w formule okrągłego stołu miały wpływ na ostateczne projekty rozbudowy obiektów sportowych w gminie. Był to impuls do kolejnych działań i pozyskania funduszy na rozbudowę infrastruktury sportowej. Działania YCGN zainspirowały również organizacje z Olsztyna do stworzenia projektu „Green Up”, dedykowanego edukacji ekologicznej we współpracy z samorządami i szkołami.

„Wielu uczestników projektu, zafascynowanych możliwością rozwoju oraz tym, czego się nauczyli podczas warsztatów, konferencji, spotkań okrągłego stołu oraz wystąpień publicznych przed lokalnymi władzami, postanowiło skorzystać ze współpracy z naszym stowarzyszeniem i związało się z nami umową wolontariacką. Dzięki temu nadal biorą czynny udział w tworzeniu i wspieraniu lokalnych inicjatyw, które pochodziły bezpośrednio od ich rówieśników. To również stanowi motor napędowy naszych kolejnych działań i pokazuje władzom samorządowym, iż młodzież jest godnym partnerem do współpracy” – podkreśla Marcin Żuchowski, Dyrektor Sekretariatu Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Bałtyk, partner wiodący projektu „YCGN”.

fot. CPE

Zaprezentowane działania młodych Europejczyków pokazują, że ich potrzeby są równie duże, jak entuzjazm do działania, a także jak ogromny potencjał w nich drzemie. Rok 2022 to czas, aby z zaufaniem oraz nadzieją pomyśleć o przyszłości i stworzyć możliwości dialogu z młodzieżą.

KATARZYNA SEMPOŁOWICZ-LIPSKA
Wspólny Sekretariat
Programu Interreg Południowy Bałtyk

Innowacje w szkołach

Współpraca międzynarodowa w szkołach prężnie się rozwija dzięki wsparciu z programów unijnych. Uczniowie korzystają z zagranicznych wymian i poznają rówieśników z innych krajów. Nauczyciele poszerzają swoje kwalifikacje poprzez kursy metodyczne albo job shadowing. Przedsięwzięcie, które zrzesza aż 13 szkół, to jednak rzadkość, a właśnie przez tyle placówek był realizowany polsko-słowacki projekt pn. „Transgraniczny Klaster Gimnazjalny G13”.

Wspólne wyzwania

Przedstawiciele instytucji wdrażających tę inicjatywę zidentyfikowali wiele wspólnych problemów, charakterystycznych zarówno dla szkolnictwa w Słowacji, jak i w Polsce. Jednym z nich jest niedostateczny poziom innowacji procesu nauczania oraz słabe doskonalenie zawodowe pedagogów. To prowadzi do obniżenia jakości kształcenia, co odbija się na pozycji młodych ludzi na rynku pracy.

W celu zwiększenia jego efektywności realizatorzy projektu rozdzielili zadania pomiędzy poszczególne szkoły, aby zapewnić właściwą koordynację innowacyjnych działań w obrębie przedsięwzięcia. Zaangażowane placówki edukacyjne funkcjonują w regionie przygranicznym. Mimo że zlokalizowane niedaleko od siebie, to brakowało im szerszej platformy współpracy, a nawet komunikacji. Głównym celem projektu było podwyższenie jakości edukacji u partnerów

za pośrednictwem wzajemnej współpracy transgranicznej, zwłaszcza pomiędzy gimnazjami w tym regionie, a także zwiększenie możliwości lepszego startu absolwentów szkół gimnazjalnych na rynku pracy.

Aby odpowiedzieć na potrzeby szkolnictwa i zmodyfikować sposób nauczania, partnerzy utworzyli stabilny transgraniczny klaster gimnazjalny, w ramach którego szkoły realizowały wspólnie kształcenie pedagogów. Opracowany został funkcjonalny model współpracy oraz samokształcenia. Skorzystano ze wsparcia autoritetów, co stanowiło źródło inspiracji. Projekt podniósł poziom usług w zakresie kształcenia, co było możliwe dzięki transgranicznej wymianie doświadczeń, korzystaniu z dobrych praktyk, a także rozwojowi programów oraz innowacyjnych inicjatyw na różnych poziomach i w różnych formach edukacji. Uczniowie polskich i słowackich szkół zaangażowanych w to przedsięwzięcie korzystają z nowych strategii szkolnych w ramach programów nauczania, a także z bardziej nowatorskiego podejścia nauczycieli. Wyższa jakość edukacji wpłynie na ograniczenie migracji uczniów szkół średnich i gimnazjów, którzy już nie będą zmuszeni do poszukiwania placówek poza polsko-słowackim pograniczem.

Innowacje i rozwój

Dzięki realizacji projektu szkoły otrzymały innowacyjną metodologię w zakresie niemal

fol. Zuzana Madleňková

wszystkich przedmiotów nauczania. Wzajemna współpraca instytucji zaangażowanych w tę inicjatywę była niezbędna do osiągnięcia wyznaczonych celów, ponieważ pojedyncze szkoły nie mają tak dużego potencjału innowacyjnego. Jednocześnie warto podkreślić, że rozwiązania wypracowane w ramach projektu mogą być wdrażane w placówkach w innych regionach.

„Ze swojej strony podzieliliśmy się z polskimi partnerami naszym doświadczeniem i dobrymi praktykami, a oni zrobili to samo dla nas. Cała trzynastka szkół wymieniała się umiejętnościami praktycznymi oraz materiałami. Należy podkreślić, że o wartości tego projektu świadczy fakt, że we wszystkich zaangażowanych placówkach udało się nie tylko przeprowadzić wiele działań edukacyjnych, lecz także przeznaczyć konkretne środki materialne potrzebne do tego, aby kształcenie mogło być realizowane na o wiele wyższym poziomie” – powiedział Peter Kulha, dyrektor Gymnázium Antona Bernoláka w Namíestovie.

Przedsięwzięcie zakończyło się w 2021 roku, ale partnerzy kontynuują współpracę, zgodnie z planem powziętym jeszcze na etapie składania wniosku. Wymianę doświadczeń i dobrych praktyk ułatwia im platforma, powstała w ramach zrealizowanego projektu, na której zamieszczają dokumenty, filmy oraz inne materiały dydaktyczne dla nauczycieli.

Dofinansowanie z Programu Interreg Polska-Słowacja

Dofinansowanie z Programu Interreg Polska-Słowacja w latach 2014-2020 było niejednokrotnie przeznaczone na rzecz edukacji zawodowej. Środki na inicjatywy edukacyjne wspierają rozwój młodych, przedsiębiorczych ludzi, co odpowiada na potrzeby regionu i pracodawców, a także

stwarza zawodowe warunki do zatrzymania młodych ludzi na pograniczu. W ramach programu wdrażane są też inicjatywy związane z dziedzictwem kulturowym, które zachęcają mieszkańców do inwestycji i działalności turystycznej. Dzięki temu na pograniczu powstają nowe miejsca pracy. Szkoły oraz uczelnie dzielą się wiedzą i dobrymi praktykami, podnosząc swoje kompetencje. Naturalną konsekwencją tych działań jest gospodarczy rozwój pogranicza, rozwój turystyki i edukacji szkolnej oraz zawodowej.

fot. CPE

Placówki edukacyjne, które stworzyły Transgraniczny Klaster Gimnazjalny G13, otrzymały 85 proc. dofinansowania na realizację projektu z Programu Interreg Polska-Słowacja. Edukacja to bowiem jeden z trzech priorytetów programu. Na realizację przedsięwzięć z tego obszaru tematycznego przeznaczono ponad 8 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

ALEKSANDRA GIERAT
Wspólny Sekretariat Techniczny
Programu Interreg V-A Polska-Słowacja
2014-2020

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Usługi PIFE

Diagnoza pomysłu

Wskazanie źródeł wsparcia z FE

Konsultacje na etapie przygotowania wniosku

Konsultacje na etapie realizacji projektu

Szkolenia na temat FE

Spotkania informacyjne

48

punktów informacyjnych

238 236

konsultacji w 2021 roku

Centralny Punkt Informacyjny (Warszawa)

Główne Punkty Informacyjne

(Białystok, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Toruń, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra)

Lokalne oraz Mobilne Punkty Informacyjne (w całej Polsce)

Konsultacje

telefoniczne

e-mailowe

pisemne

bezpośrednie

Zapytaj

o Fundusze Europejskie

Znajdź najbliższy
Punkt Informacyjny na

www.FunduszeEuropejskie.gov.pl/punkty

Bezpłatne konsultacje

Konsultacje indywidualne u klienta
(po uzgodnieniu z PIFE)

w Centrum

„w Centrum – Magazyn Projektów Europejskich” to kwartalnik wydawany przez jednostkę budżetową Centrum Projektów Europejskich w celu popularyzacji wiedzy o Funduszach Europejskich (FE) oraz o projektach współfinansowanych ze środków unijnych. Intencją wydawcy jest integrowanie wiedzy o dostępnych FE, które leżą w gestii różnych instytucji, i dostarczanie kompleksowych informacji potencjalnym wnioskodawcom oraz innym odbiorcom.

Redakcja

Magdalena Majewska, Andrzej Stodki, Agnieszka Wojda,
Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

Redakcja współpracuje także z autorami zewnętrznymi.

Zapraszamy do zgłaszania propozycji tematów, które Państwa zdaniem warto opisać szczegółowo w kolejnych wydaniach magazynu.

Kontakt

redakcja@cpe.gov.pl
Centrum Projektów Europejskich
ul. Domaniewska 39a
02-672 Warszawa
www.cpe.gov.pl
www.FunduszeEuropejskie.gov.pl

Publikacja współfinansowana jest ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020.

Informacje podawane w magazynie „w Centrum” nie stanowią oficjalnego stanowiska Instytucji Zarządzających, Pośredniczących i Wdrażających poszczególne Programy Operacyjne i nie mogą stanowić podstawy do formułowania jakichkolwiek roszczeń. Nie stanowią także oferty w rozumieniu prawa polskiego. Redakcja „w Centrum” nie odpowiada za błędną interpretację udzielonych informacji ani za skutki czynności podjętych na ich podstawie.

Egzemplarz bezpłatny
Nakład: 2500 egz.

Projekt okładki, opracowanie graficzne i skład
ccpg.com.pl

Korekta
ccpg.com.pl

Druk
ccpg.com.pl

CENTRUM PROJEKTÓW
EUROPEJSKICH

www.FunduszeEuropejskie.gov.pl

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

